

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 34 korona.
Egy hére 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hére 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.

Nyitólét petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, február 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Elengedett adósságok.
Elfogadták az ujoncjavaslatot.
A hegyaljai villamos.
Borkereskedők a bortörvény ellen.
Az aradi pénzpiac mérlege.
Hartmann Samu és Kristóf Györgyné.
Sikkasztó pénztáros.
Válság előtt.
A tűzgyakorlatok vége.
A katolikus bál.
A Máv. aradi talpfaszállító.
Beccsapott képviselő.
A pesti színházak tájekaról.
Hárommillió koronás sikkasztás.
Szerbia ellen.
Biblia egy válópörben.
Tarkaságok.
Tárcs: Tessza. Irta: Gróza Micy.

Elengedett adósságok.

Arad, február 10.

Miniszterek, amikor lemondanak, utolsó cselekvéseikkel a rosszortjukhoz tartozó tisztviselőket léptetik elő. Hadd legyen kedves az utolsó emlék, amely utánuk marad s felejtsse el, ha valamiért haragudni volt ok rájuk. A miniszterek eme bucsuzás-módjára emlékeztet az Osztrák-Magyar Bank igazgatóságának egyik legfrissebb határozata. Ugy látszik, Pranger vezértitkár s vele együtt az osztrák-magyar bank hatalmasai, igazán hiszik, hogy eljön a magyar jegybank, vagy pedig beköszönt a két kartellbank, a magyar és az osztrák s a régi jegybanknak nem lesz egyéb hivatása, minthogy a kettőt tőkével táplálja. Hát a krízis idején mindenesetre gondoskodik ar-

ról, hogy a tisztviselői kellemesen gondoljanak a régi, öreg, kétéfűi sasos intézményre.

Az osztrák-magyar bank igazgatósága törölte összes tisztviselőinek és alkalmazottainak előlegeit és adósságait, a melyeket azok a fizetésükre fölvettek. Kilencszáznyolcvan ember-nél — ennyi embere van a jegybanknak — esinos összeget tehet ez ki, ha még oly szolidak voltak a jegybank tisztviselői.

Ezer meg ezer emberben, akik havi járandóságából élnek, egy halvaszületett ábránd fogantatik erre a gondolatra. Hej, ha... De erről szó sem lehet. Az osztrák-magyar bank ezt egy különös oknál fogva is teheti. A jegybanknál a nyereségből, mielőtt az a részvénytőke hét százalékat meghaladja, a hét százalékon felüli rész felét oda kell adni Ausztriának, meg Magyarországnak. Miután a jegybanknak, amely a váltókamatláb megszabásánál sohase volt fukar, jövedelme ugyanis meghaladta a hét százalékat: igen könnyű az igazgatóságot ennek az érvelésnek megnyerni: miért kapjon az állam, a melynek ugyanis elég van; miért ne adjuk inkább a tisztviselőknek? Ez az egyik oka a bőkezűségnek, amelyet egyébként nincs is mért irigyelni a tisztviselőktől.

Más vállalatok vezetőit, az államot, a törvényhatóságot ilyen határozatra, a jegybank példájának követésére unszolni együgyűség lenne. Más részvénytársaságoknál nincs olyan

klauzula, mint az osztrák-magyar banknál; ott nincs határa a jövedelmezőségnek, s a részvényes annyi osztalékot vár, a mennyi csak befér. Az államra óriás terhet jelentene az ilyen előleg-törlesztés; a városok pedig csak úgy engedhetnék el a tisztviselők adósságait, ha a bankok elengednék az övéiket. De a százhoz közel járó pótladók mellett ilyen noblesse alig lehetséges. Azonban etikai alapja sem igen lenne az ilyen ötletnek. Ezzel az eladósodott, s esetleg könnyelmű és léha tisztviselő kerülne előnybe azzal a pontos, takarékos nyújtó és szolid kartársával szemben, aki elég számár volt, hogy ne vegyen föl előleget. A jövőre nézve pedig azt a következményt teremné, hogy a tisztviselők kettőzött erővel szivattyúznák az előleget, annak vastag reményében, hogy azokat ugyanis el fogják törölni.

Nem, erről igazán még a képzelet se formálhat értéktelen álmokat. A minthogy a káplánok közül nem lehet mindenki püspök, a tisztviselők közül se juthat mindenki az Oesterreich-Ungarische Bankhoz, annál kevésbé, mert az odajutás egyik feltétele a németül tudás. A többinek meg kell nyugodnia abban, hogy az előlegnek a fizetésből le kell vonódnia s a tartozást meg kell fizetni. Az Osztrák-Magyar Bank igazgatósága határozatával azonban mégis megállapított egy törvényt, amelyet máshol is figyelembe kell venni. Azt, hogy a munkaadónak, akár állam, törvényhatóság, akár

Tessza.

Irta: Gróza Micy.

Kilencen laktunk elhagyott, hontalan teremtek a nagy német penzióban. Köbor, gyanakodó és rendetlen természetünkkel csak ilyen helyre valók voltunk, mert szerettük a semmivel sem törődő szabad életet s inkább hetekig mázolatlan cipőbe jártunk volna, sem hogy egyszer magunk takarítsuk ki.

Különös egy társaság volt az ott együtt. Majdnem mind egyetemes műveltségűek, vagy a művészetnek felkent papjai és mégis furesz bogarakkal, csodálatos — másoknak türhetetlen — izléssel, modorral megáldva. És ez mindegyiknél más-más formában nyilvánított meg és ezért sohasem, vagy ritkán volt béke közöttünk.

Egy kövér, mindig fűzetlen és lompos, hamis haju, ravasz tekintetű nő volt a „Vorsteherin”, akinek mindnyájan kedvébe jáltak, akit háta mögött mind kinevettek, de elsejen pontosan kezéhez juttatták a lakás és koszt-pénzeket. Mert madame Theresia élelmes nő volt s mosolyait is a márkák száma szerint mérte.

En gyűlöltém őt és szédülés fogott el az undortól, ha közeledett felém és tudtam, hogy ez nem egészséges dolog s az idegeim beteg, de nem segíthettem magamon, a képmutatást sohasem szenvedhettem.

Mi többiek, festők, szeszélyes zeneművészek, szobrászok és dohányoszu egyetemi lányok, gorombán ösztöntek voltunk egymáshoz és az etikettől oly keveset törődünk, hogy festékes, agyagos vászonzübonyokban, tintás ujjakkal ültünk ebédhez, ott is műterem és kabaret ízű szellemeskedéssel mulattatva egymást.

Csak egy volt kivétel közöttünk, egy magas, erős csipőjű, szép fogu asszony, az orosz-nak és franciának sajátságos vegyülete, aki semmit sem dolgozott, vagyona sem volt és mégis a legszebb szobát lakta, suhogó taffotta ruhákban járt és olyan kalapokban, mik után minden nő megfordult az utcán s a mik még engem is felizgattak.

Tesszának hívták s madame Theresia álnok mosolyából neki jutott ki a legtöbb.

Különös színű, bordóvörös haját japán módra fésűtte szűk homlokába és mindennap más férfi — szerinte „compatriotes” — látogatta meg, kik sárga virágot hoztak neki s bizalmasan esekolták meg smaragdokkal elborított vékony ujjait.

Egyébként pedig a többiek utálták s ha erős azuréa-illatot hagyva hátra, kisuhogott, mindjárt kiszellőztették utána az ebédőt, becsutellen asszonynak nevezték s nem akartak veje együtt lenni.

En sajnáltam őt. Egy hatodik ismeretlen érzékem azt sugta, hogy valami tragédia, egy

halvány martir arc rejtőzik a nagy ügyesség-gel felkent rouge és Eau de Lys alatt.

Megvettem, de mégis szívtam, talán azért mert oly keveset törődött velünk, mint a hogy még csak én szoktam nevetni azok fölött kik engem rágalmaznak. És ő ezt érezte, a nők esodás finom érzékével, mely megsejteti velünk a rejtett sympathyt, vagy az ellenkezőjét. Érezte ő is, mert ebédnél mindig mellem ült és szelid, bocsánatkérő pillantásokat vetett rám. Ez nem jól állott neki s engem, bosszantott vele. De aztán megmagyarázta, hogy miért kell neki így nézni rám és én nem haragudtam többé. Egyszer egy esős délutánon ásitva ülttem fel valami könyvet, ekkor kopogtak ajtómon s belépett Tessza.

Nem volt kifestve, művészies tündesge hiányzott s így, természetes, színében nem volt szép. Csunya volt és hiszterikusnak nézett ki, — én megijedtem tőle.

Csendesen jött hozzám, lázasan forró kezét vállamra téve fáradtan mondta:

— Tanu? Maga mindig tanul, nem unja már?

Ránéztem és magam sem tudom miért, egyszerűen azt kérdeztem:

— Mi baja?

Kgy darabig nem felelt. Égő, atropinól kitégult szemével szomorúan nézett el fejem fölött, határozatlanul, valami megnevezhetetlen kifejezéssel sápadt arcán. En abban a percben

részvénytársulat, vagy magánszemély az, igenis köze van ahhoz, hogy a tisztviselői el vannak-e adósodva, vagy nincsenek. Az adósság és az előleg a tisztviselő magánügye, de olyan, amelynek káros hatását megérzi a szellemi munka, amelyet végez, s megérzi az, akinek, vagy a minnek érdekét az a munka szolgálja. Ezért kell mindazoknak, akik tisztviselők fölött állnak módot keresni és nyújtani arra, hogy — ha már az előlegek és az adósságok ki nem irthatók, — a tisztviselőknél azok ne zaklassák fel a lelki nyugalmat, s nekik módjukban legyen megerőltető gond nélkül is törleszteni azokat.

S ezért aktuális a kérdés: mit szól az osztrák-magyar bank határozatához a kormány, amely még semmit se tett az állami tisztviselők adósságainak konvertálása érdekében s mit szólnak a törvényhatóságok, amelyeknek kedvük sincs ahhoz, hogy ezzel foglalkozzanak? Ebben a dologban pedig már nem is bőkezűségről van szó, nem áldozatról; pusztán arról, hogy a közérdek szolgáltatásban megelégedett, nyugodt hivatalnokok szolgáljanak s hogy a hivatalszolgák szabadittassanak föl az alól a teendő alól, hogy naphosszat a tisztviselők váltóinak prolongálása ügyében futkossanak.

+

Bánffy szegedi beszámolója. Szegedről írják: Bánffy Dezső br., Szeged I. kerületének országgyűlési képviselője, ma levelet küldött szegedi pártelnökéhez, Végman Ferenc dr.-hoz. A báró levelében elmondja, hogy betegségről tulzott hírek jelentek meg a lapokban. Az igaz, hogy beteg volt, de már teljesen helyreállt az egészsége, s annyira jól érzi magát, hogy holnap Kolozsvárra utazik. Arról szó sem volt, hogy megoperálják, mert betegsége nem ily nehéz természetű. Ha a kolozsvári „próbaut”-at — mint levelében mondja — kiállja minden baj nélkül: március hó folyamán Szegedre megy s ott a választópolgárságnak beszámolót tart, melyben természetesen az aktuális politikáról mond beszédet.

azt hittem, hogy undorodik valamitől az asz szony és eltaláltam, mert később megszólalt s azt mondta, hogy megunta az életét s megszeretne halni. Mérges lettem s kiméletlenül mondtam, hogy csak haljon meg, legyen öngyilkos, s aztán elviszik a morgueba és teste szép prédája lesz a boncasztalnak, mert nagy és erős, gyilkos örömmel nézik majd fiatal doktorok.

Osszeborzadt, szorosra huzta vállán a puha fehér kendőt s reszketve mondta:

— Látja, ez az a mitől félek; ha ez nem volna, már régen leráztam volna ezt a gyöttrő terhet vállaimról. De úgy irtózom a meghalástól, a fényes műtőkeztől, mely kegyetlenül mélyed a lágy emberhusba, a zörgő csontkoponyáktól... Félek, félek. Hogy miért is nem lehet kimulni a fájdalom és vég tudata nélkül, átmenni a nagy Nirvánába, csendbe, almodva. A halál oly nagy és szép dolog és mégis kinosabb az életnél. Pedig ez igazságtalanság, mert annak enyhének, vigasztalónak kellene lenni, kárpótlást, békét és nyugalmat hozónak. minden földi szenvedést csillapítónak s e helyett semmi csak egy kinos, ostoba funkció. En úgy utálok már mindent és úgy meguntam az örömeiket, megcsömöröltem az illattól, fénytől, a mi utamon kísér. Undorodom mindentől és még sem merem itt hagyni. Mert gyáva vagyok. Maga most azt hiszi, hogy én beteg vagyok és nem tudom mit beszélek és magának nincs igaza, ha ezt gondolja, mert én minden szavamnak tudatába vagyok és ez

Elfogadták az ujoncjavaslatot.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 20.

Egész sereg interpellációt jelentettek be a mai ülésre is s a beavatatlanok csöndes borzalommal nézegetik az órát. Szerdán négy óráig ültek itt a képviselők az interpellációk miatt s ma is ez a veszedelem fenyegetett, de azután hamar végeztek.

Ha ugyan a néppárttal kötött paktum nem kurtítja meg az ülést. Eszerint, ha letárgyalják ma az ujoneletről szóló javaslatot, nyomban áttérnek az interpellációkra. A hétfői és keddi szünetnek ez az ára.

(Napirend előtt.)

Az ülésen Justh Gyula elnököt, aki kijelentette, hogy Várnay Dezső budapesti lakos Benyovszky Sándor gróf képviselő ellen több ügyben összeférhetlenségi bejelentést tett. Az elnök a bejelentésnek azt a részét, mely szerint a képviselő a tátrafüredi helyi érdekű vasút részvénytársaság igazgatósági tagja, elutasította, mert a házszabályszerű kelleket nélkülözi.

Az interpellációs könyvbe Pető Sándor a Népszavának a pályaudvarokról való kitiltása, Popovics Dusan a horvát felségárulási per, Szentiványi Gábor a hunyadmegyei közigazgatási, Surmin György a horvátországi politikai helyzet és végül Hoffmann Ottó a bosnyák alkotmánytervezet dolgában jegyezték be interpellációt.

(Balpárti hangok.)

Elnök: A zárószó joga Bozóky Árpádot illeti.

Felkiáltások: Nincs itt!

Nagy György: Mindjárt jön! (Zajos derűtség.)

Elnök: Következik Molnár Jenő!

Molnár Jenő: A balpárt addig nem szavazza meg az ujonekat, míg az önálló bank ügye tisztázva nincs. De a hadvezetőség iránt sem lehet bizalmunk, mert évtizedes katonai mizériák lesik az orvoslást. A létszámemelés réme is állandóan kísért. Kéri a minisztert, ha már ezt elhárítani nem lehet, orvosolja legalább a kisebb sérelmeket. Ott van a *kutyamosó intézmény*.

Nagy György: A katonák nem arra való, hogy fehérszörű pudlikat fűrösszön.

Molnár Jenő: Megalázó a katonára, hogy

uniformisban edényt kell mosni, husért kell szaladni a mészárszékre. Kéri határozati javaslatának elfogadását és reméli, hogy a honvédelmi miniszter nem fogja arra kényszeríteni, hogy jövőre is terjessze elő javaslatát, melyet a miniszter már az elmúlt esztendőben sem fogadott el. (Elénk derűtség.)

Pilis István: A bankkérdés nélkül nincs ujonc. Kéri határozati javaslata elfogadását.

(A honvédelmi miniszter válasza.)

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: Tegnap megtámadták amiatt, hogy a múlt évben a véderő-vita során elhangzott kérdésekre nem ő válaszolt. Ez azért történt, mert a kérdések általánosságban mozogtak. Az altisztek kérdése az utóbbi években nagy haladást mutat. A tengerészetnél szolgáló legénység visszatartása a törvényes jogainkon alapul. A *viszszatartott legénységnek még ezt az évet végig kell szolgálnia*, (Zaj.) de a király ezzel szemben a törvény értelmében elengedte nekik az első tartalékgyakorlatot, ha addig a háború ki nem üt. Ha a háború kiüt, akkor a háború végéig kell szolgálniuk.

Lévay Mihály: Ne fessék falra az ördögöt!

Jekelfalussy Lajos: Ugyanez áll a vasúti és táviróvezeték. A katonai oktatás terén még vannak hiányok, de a hadvezetőség ezeket fokozatosan orvosolni fogja. A tisztiszolgákat önkényes jelentkezés alapján alkalmazzák s e téren visszaélésekről szó sem lehet. A becsület kérdésében ma is az a véleménye, hogy ő a becsülettel szemben egyforma követeléseket táplál, akár katonai, akár polgári becsületről van szó. Az erre vonatkozó szabályokat azonban minden testület tetszése szerint állapítja meg. A céllovászat terén szembeötlő a haladás. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Ezután a Ház általánosságban megszavazta az ujoncjavaslatot. A határozati javaslatokat elvetették.

A részletes tárgyalásnál a címnél Nagy György kifejezi, hogy ez ellenkezik a magyar közjoggal és a törvényvel. Nem tűrhető, hogy még itt is az osztrák felfogás érvényesüljön.

(Szakaszonként.)

Nagy György az első szakasznál tesz kifogásokat.

Bolgár Ferenc államtitkár: *Kiméljen már bennünket, kérem!*

Nagy György: Nem engedem magam senki által elnémitani.

Elnök: A képviselő urnak igazán nincs oka panaszkodni, hogy itt elnémitják.

Nagy György után Okolicsányi László szólott a javaslathoz, amelyet a Ház ezután részleteiben megszavazott. A javaslat harmad-

annál szomorubb. Mert ha nem így volna, akkor talán még lehetne segíteni rajtam, de így van és már nincs gyógyulás. Nincs és én tudtam ezt már akkor, mikor elhagytam az uramat, édes, egyszerű jó uramat valakiért, akinek a szája piros volt és csókra éhes, valaki, akire már nem emlékszem, akit már régen elfelejtettem. Ott hagytam a gyermekemet is, gyöngy rózsás gyermekemet és azóta mindig újabb valaki jön, aki szeretni akar és szeret, de csak rövid ideig, mert hamar megunom őket és e dobom magamtól, mert ilyenkor már másra, újabbra gondolok. És hazudok, galádul hazudok, esküszöm és letagadom ezt, pedig tudom, hogy úgy sem hisznek nekem és tudja maga, meg a többiek, hogy szeretőim vannak, hogy nem vagyok tisztességes asszony. Hazudok, aztán csak újra megnyugszom és valami büszkeségfélért érzek, mert nem minden asszony olyan mint én, mert nem mindegyik szerelemre termett, akit mohó vágygyal, reszkető karokkal kíván ölelni a férfi ember. Ilyenkor kipirulok, festék nélkül is rózsás lesz az arcom s ruganyos léptekkel, csillogó szemmel járom a magam útját. De nem tart sokáig. Valamelyik irigyem, valamelyik gyöngye idegű, abnormis agyu asszony, aki olyan akar lenni, mint én, valamelyik rossz órában megátkozott engem, mert egyszerre eltűnik beteg büszkeségem és én úgy vágyom a tisztaság, egy darabka lelki fehérség, szüzi érintetlenség után. És hiába vágyom, hiába. Úgy szeretném

letépni tapadó, könnyű fátyol leplemet, ráteposni a briliánsokra, smaragdokra, fehér és zöld kövekre, kisimitani hajamat. A Bűn marmoros illatu, vörös palástját homlokomról és ezerszer vörtes testemet ahhoz a kis házhoz vonszolni, ahol az uram lakik és kékszemű gyermekem és szeretnék lefeküdni a kűszöbre, nyöszörögve sirni, hangtalanul zokogni. Az uram felemelne, örök szerelemmel ölelné magához, szava csupa irgalom, bocsánat volna.

Már megindultam. Ma is és sokszor más-kor, de még sem jutok el oda soha többé, ahonnan elindultam. Pedig nem én vagyok az oka, de valami más ami bennem lakik, az ereimbe folyik és fájó csókok, utálatos szerelemre kényszerít, testemet közprédának dobjá oda s a lelkemet vágygyal kinozza, szégyennel sújtja. Otthon pedig várnak rám. Szélid, szomorú ember, nevető száju gyermek. Várnak bocsánattal s olyan végtelen szeretettel, amelyet az én szívem ide künn a világban sohasem érzett. Tikkadt ajkakkal, emésztő forrósággal vágyom utána, hiába vágyom. Mert en már oda nem mehetek vissza soha, soha többé...

— Tessza leborult az asztalra s néma, könnytelen zokogás rázta meg fehér vállait. Megbomlott vörös haja zuhatagként folyta körüli alakját s hatalmas vértócsaként hullott le a padló szőnyegére. Mintha csak az ő vére folyt volna el, bűnös, forró, nyugtalan vére...

szori olvasását a legközelebbi ülés napirendjére tűzték ki.

(Interpellációk.)

Hoffmann Ottó Bosznia-Hercegovina alkotmányában interpellálja a miniszterelnököt.

Pető Sándor a Népszavának a vasuti átlomásokról való kitiltása ügyében interpellálja meg Wekerlét.

Surmin György a horvát helyzet miatt interpellál.

Az interpellációkat kiadták a miniszterelnöknek, mire az ülés véget ért.

BORKERESKEDŐK

a bortörvény ellen.

Az aradi Kamara kezdésére. — Miniszteri deputáció incidensekkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara kezdeményezésére tegnap délelőtt az ország minden részéből nagygyűlésre gyűltek egybe a magyar borkereskedők, hogy állást foglaljanak az új bortörvény végrehajtási utasításával szemben, amely egyenesen lehetetlenné teszi a borkereskedelem létezését.

A budapesti ipar- és kereskedelmi kamara nagytermében tartott tegnapi nagygyűlést dr. Varjassy Lajos, az aradi kamara titkára nyitotta meg. Indítványára a nagygyűlés elnökévé Ullein József borkereskedőt, a soproni ipar- és kereskedelmi kamara elnökét választották.

Ullein elnök rövid beszédében ezután ismertette az új bortörvényről a kereskedőket ért sérelmet, amelyet még hatványozott a végrehajtási rendelet. Az aradi kamara ugyan már írásbeli felterjesztést tett az illetékes miniszterekhez, azonban mégis célszerű, hogy a borkereskedők élő szóval is terjeszszék elő sérelmeiket. A végrehajtási rendeletet olyan valaki készíthette, akinek fogalma sincs a borkereskedelemről, mert hisz az abban foglaltakat a legbecsületesebb borkereskedő sem képes végrehajtani.

Zima Tibor, az aradi kamara másodtitkára ezután felolvasta azt a két memorandumtervezetet, amelyet a nagygyűlés a földmívelésügyi és kereskedelemügyi minisztereknek kíván átnyújtani. A memorandum felsorolja a kereskedőket és termelőket ért sérelmeket és abban csúcsosodik ki, hogy a végrehajtási rendelet értelmében vezetendő nyilvántartást mint teljesen lehetetlen és az egész kereskedelmet megbénító intézkedést a miniszterek hatályon kívül helyezték.

A nagygyűlés elfogadta a memorandumot és azt nyomban a földmívelésügyi miniszternek küldöttésként átnyújtották. Darányi Ignác kijelentette, hogy a maga részéről szívesen hajlandó megfontolás tárgyává tenni a memorandumban foglaltakat. Azt ne kívánják, hogy amit a törvényhozás egyhangulag megállapított, azt ő adminisztratív uton visszacsinálja. Szívesen védelmezi egyaránt a kereskedők és termelők érdekeit és örülni fog, ha a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg a borkereskedőknek céljaik elérésében segítségére lehet. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszter biztató válaszát, aki ezután a küldöttség egyes tagjaival hosszasan elbeszélgetett a sérelmek ügyében. Délután a küldöttség Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert kereste fel.

A Darányinál történt deputációzásról különben a fentebb közölt hivatalos tudósítással szemben ezt jegyzi föl egy esti lap:

A küldöttség átnyújtotta a memorandumot és kérte, hogy a bornyilvántartási abszurdumot törölje el a miniszter. Darányi így válaszolt:

— Csodálom, mondta egyebek közt, hogy ezt kívánják, hiszen mindenütt a világon megvan a bornyilvántartás.

Általános zugás a felelet. Közbeiktatások: Nincs sehol! Sehol sincs!

— Sehol? — csodálkozott ártatlanul Darányi. De Ausztriában megvan.

Ujabb zugás: — Nincs, nincs! — Ha ott nincs — folytatta a miniszter — akkor Németországban van.

— Ott sincs. Csak berlajstrom van! — mondotta a deputáció néhány tagja.

Azután megígérte, hogy teljes jóakarattal fogja elintézni az ügyet.

A hegyaljai villamos.

Vélemény a főrésztvényes lapjában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Irtunk arról, hogy egy budapesti társaság az Aradhegyaljai Vasutat villamossá akarja változtatni s e célból Lócs Rezső meg Zerkovitz Rezső az elmúlt hetekben Berlinben jártak az elsőbbségi részvények tulajdonosaival tárgyalni. A vasut részvényeinek egy része Kepes Gyula dr. budapesti ügyvéd birtokában van. Kepes dr. főszerkesztése alatt jelenik meg a „Helyiérdekű és Kisvasutak Lapja” című havi folyóirat, amelynek legutóbbi számában Pálmai Lajos dr. aradi közjegyzőhelyettes cikket ír a motorvasut villamosításáról. Különösen azért tartjuk figyelemreméltónak ezt a közleményt, mert a résztvényesek tekintélyes részének nézetét tolmácsolja. A cikkből közöljük a következő részeket:

Alig van hazánkban villamos-üzemre berendezendő vasútra predestináltabb vidék az Arad közelében elterülő Hegyaljánál. A mintegy 60 kilométer hosszú vonal az egymás szomszédságában épült községeket és városokat egymáshoz fűzve gazdaságilag és kereskedelmileg a szűzorsós értelmében annyira egymásba olvasztja, hogy rövid időn belül a vasut vidékének végpontján letelepült lakosság is aradi polgárnak fogja magát vallani és érezni. A Hegyalján elterülő községek közül Pankota, Világos, Máriaradna és Lippa ma már virágzó városokká nőttek ki magukat, ahol kereskedelem, ipar és kultúra szemmel látható fejlődésnek indult és ahol a kulturális intézmények iránti érzék és kíváncsi élmény ep oly honos, mint akárcsak a megye székhelyén, Aradon.

Ez különben természetes dolog, mert a szőlővidék nagyobb fele aradi polgárok tulajdonát képezi, akik ennél fogva az esztendőnek nagyobb részét ott töltik el. Az uri elemek kitelepülése nagyban emelte a kultúra fejlődését, mert az őslakók nemcsak szorgalmasak, de tanulékonyak is, úgy hogy ma már tapasztaljuk, hogy a benszültöttek jóval nagyobb igényeket táplálnak a megye többi vidékeinek lakosaival szemben, de igényeik kielégítése végett serkentőbb tevékenységet is fejtenek ki amozoknál.

Ennek a körülménynek tudhatjuk tehát be, hogy a vidék városi jellege nemcsak az említett gócpontokon, de már Gyorokon, Paulison és Glogóvácon is annyira kidomborodik, hogy rövid néhány év múlva Hegyaljánk egész mentében a teljes városi élet kialakulását várhatjuk. Döntő tényezőként fog erre a motoros vasútnak villamos üzemre való átváltoztatása hatni. Értesülésünk szerint az átalakítással kapcsolatosan világítási és erőátviteli létesítéseket is terveznek.

Hogy mit jelent ez a Hegyaljára nézve, azt bővebben magyaráznom felesleges. Maga ama tény, hogy a megbízhatatlan motorok kiküszöbölésének, hogy sűrített meneteket léptet-

nek életbe, hogy a forgalom lebonyolításának pontossága biztonságot nyer, a vasutat használati értékében megkétszerezi.

Tarifális viszonyaira és arra való tekintet nélkül, hogy naponként csak 6 vonatot indítottak, azt tapasztaljuk, hogy ama vasut ma, üzembehelyezésének második évében, 800,000 utas által lón igénybe véve.

A vonalmenti lakosság nagyrésze még ma is igás kocsikat használ, mert a menetrend nem elégítheti ki igényeit és mert fél, hogy nem kap helyet a motoroson (ami tényleg meg is történik.) Ezt leginkább vásári napokon és bucsujáráskor tapasztaljuk, amikor ezerszámra találkozunk ilyen utasokkal. Ezenkívül esti 6 órán túl a motoros nem közlekedik. Az Erdély felé menő és onnan jövő utasok százzszámra lepik el a Máv. kocsijait. Ezek mind a villamos vasut vendégei lesznek. Ép azért hiszem, nem tulozok, amidőn annak jóslásába bocsájt-kozom, hogy a villamos vasut a jelenlegi motorossal szemben mihamar megháromszorozza frekvenciáját. Ennek azután az lesz a természetes konkluziója, hogy nemcsak a Hegyalja-vidéke fog felvirágozni, de a vállalat nagyjövedelművé válik. Arad városára nézve fontossággal bír, hogy a vasut a város belsejébe vezessék. A motoros vasut megnyitása óta azt tapasztaljuk, hogy Pankotán, Világoson és Lippán a kereskedelem áhelyett, hogy az aradi piacot táplálná, inkább annak riválisaként lép fel.

Ez csakis azért történik, mert a motoros az említett községek utcáin végighaladva, megadja a vevőközönségnek ama kényelmet, hogy közvetlenül a boltig utazhatik, ahol szükségletét beszerezve, a motoroson azt legott elszállíthatja. Ha valamivel drágábban jut is az áruhoz, kárpótolja érte a kényelem.

Arad városának mindent el kell most követnie, hogy a hegyaljai villamos vasut szívesen a város utcáira lerakják, mert ez ennek az egyedüli módja, hogy a Hegyalját a városba — ugyszólván annak tartozékaként bekapcsolja. — Ha ezt tenni elmulasztja, bünt követ el, mert a Hegyalja és ennek városai Arad rovására fejlődnek, maga Arad városa pedig decadentiába fog esni. De Arad város egyes polgárainak is vitális érdekét képezi az, hogy a villamos a városba vezessék. Elég lesz e tekintetben arra utalnom, hogy az elmúlt évben a városból indult és a városba érkezett utasok száma az 500.000 lelket meghaladta. Ettől eltekintve figyelemmel kell arra lennünk, hogy közel 3000 aradi polgárnak a Hegyalján van szőlőkolóniája és éléskamrája. Okvetlenül lehetővé kell tenni, hogy ezek a város belsejében szállhassanak a villamosra — hazaérkezve pedig a villamos a városba szállítsa őket.

Célszerűnek tartanám, hogy ha a város jelen alkalmat felhasználva, a lovasuti társasággal újból alkuba bocsájtkozzék. Ezzel kapcsolatosan meg lehetne a hegyaljai vasutal a tárgyalásokat indítani oly irányban, hogy vonalát a városba vezesse és a városi vasutat is kiépítse. Az egyelőre másodrangu kérdés, hogy a város saját üzemében kívánja-e a városi vasutat tartani, avagy a hegyaljai vasut üzemébe adja, a földolag az, hogy a város utcáiról a bár-bár-kornak maradványai kiirtassanak és a város budgetjéhez nem illő autobus közlekedés terhei eliminálást nyerjenek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Felolvasás a nőmozgalomról. Holnap, vasárnap délután öt órakor, a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében felolvasást tart Grossmann Janka, a Nőtisztviselők Országos Egyesületének elnöke. A felolvasás címe „A nőtisztviselők és a modern eszmék.” A felolvasást vita követi, melyen bárki résztvehet. Belépő-díj nem tagoknak 1 korona.

(*) Aradi mérnökök közgyűlése. Az „Aradi mérnök és építész egyesület” évi rendes közgyűlést március hó 21-én délután 4 órakor tartja meg az egyesület nagytermében. A közgyűlés napirendjére kitűzött tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés az egyesület múlt évi működésének ismertetése. Pénztárnoki jelentés. A számvizsgáló-bizottság jelentése. Az 1909. évi költségvetés bemutatása. Választások: 1 al-elnök, 18 választmányi tag és 8 számvizsgáló tag választása. Indítványok. Sármezey Endre elnök.

(*) Az Aradvárosi örökösöszt fiókegyet fő yó hó 24-én délután 4 órakor a városháza enzeleti tanácsstermében tartja rendes évi közgyűlést.

(*) Az aradi angol-klub. Az aradi angol-klub legközelebbi ülést holnap, vasárnap fél 11 órakor tartja a Fehér Kereszt erre a célra rendelkezésre álló, földszinti helyiségében, bejárat Deák Ferenc-utca felől. Tagsági-díj: havonként három korona, melyben mindennemű költség benne foglaltatik. Tag lehet a vezetőség jelentése szerint - minden fedülhetlen előéletű, önálló, vagy keresetképes ur, vagy urhölgy, aki már az angol nyelvben, habár legcsekélyebb mértékben is, némi jártasságra tett s-ert. A tagság félévre kötelező. Belépni szándékozók a klub ülésein, vagy Kerpel Yzso ügyvezető igazgatónál jelentkezhetnek. Az elnökség.

Az aradi pénzpiac mérlege.

A milliók világából.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 16.

Holnap lezáródik a pénzintézetek évadja. A pénzintézetek közül utolsónak a Victoria takaré- és hitelintézet is megtartja évi közgyűlést, s ezzel a mérlegek, osztalékok és egyéb pénzintézeti dolgok felől másfelé vonul az érdeklődés.

Az aradi pénzintézetek üzleti eredményei egyébként ismeretesek a lapokban már megjelent mérlegekből. Most, szezon végén érdekes összeállításnak kínálkozik a mérlegek főbb tételeinek csoportosítása, a múlt évi számokhoz való összehasonlítása, a melyek együttvéve az aradi pénzpiac állapotát és fejlődését tüntetik elő beszédes számokban.

A fejlődés feltűnik mindjárt az intézetek saját tőkének és betéteinek szaporodásánál.

	Saját tőke	Betétek
	ezer koronában.	
Aradi Első Takarékp.	5.081	17.045
Arad-csanádi gtp.	7.388	15.788
Aradmegyei Tk.	3.426	15.542
Aradi Polgári T.	2.671	5.574
Aradi Ipar és Népbank	2.336	5.691
Victoria tak. és hit.	2.300	6.820
Aradi központi	509	1.505
	23.711	67.975

Az aradi pénzintézeteknek erős fundoltságára jellemző adat, hogy huszonhárom millió saját tőke fölött rendelkeznek, a mi helyes arányban is áll az általuk kezelt hatvannyolc millió korona, tekintélyes betétösszeggel.

Most az aradi hitelélet számai következnek.

	Váltók	Egyéb kölcsönök
	ezer koronában	
Aradi Első	15.537	12.250
Arad-Csanádi	12.939	14.867
Aradmegyei	12.798	13.888
Aradi Polgári	9.725	5.800
Aradi Ipar-és Népbank	8.041	4.206
Victoria	9.296	1.683
Aradi Központi	2.493	534
	70.839	53.228

Az aradi pénzintézetek tehát összesen százhuszonhárom millió korona kölcsönnek hitelezői, amely jellemző adat arra, hogy mily nagy hivatáskört teljesítenek.

Az 1908. évi nyereségek összesítése ez:

Aradi Első	518.787.
Arad-csanádi	531.473.
Aradmegyei	370.078.
Aradi Polgári	278.518.
Aradi Ipar és Népbank	194.974.

Victoria	190.360.
Aradi Központi	42.603.
	2.126.793.

Végül az 1908. év adatait és eredményét az előző évi mérlegekben szereplőkhöz hasonlítjuk össze.

	1908.	1907.
	ezer koronában	
Saját tőkek	23.711	19.904
Betétek	67.965	61.873
Váltók	70.839	67.736
Egyéb kölcsönök	53.228	50.192
Nyereség	2.126	1.811

Ezek szerint az elmúlt év az aradi pénzintézeteket minden részben emelkedéshez juttatta. De a kedvező üzleti év még egy adatból is kitetszik. Az 1907. évi mérlegk összeállításánál a tiszta nyereség 9 1/10%-át tette a saját tőkének, míg az 1908. éviéé szerint 9 4/10%-át.

Válság előtt.

Balparti jóslat.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 20.

A képviselőházban elég csöndesen folyt ma az ujonejavaslat tárgyalása. A folyosón azonban mozgalmas élet uralkodott.

Justh elnök az újságírókkal évődött a folyosón.

— Nagyon hirtelen a folyosón. Kegyelmes uram — jegyzi meg egyik újságíró.

— Na, nem baj — feleli Justh — majd lesz a jövő héten hirtelen változás és akkor lesz hír elég.

A politikai helyzetben való változást tehát a jövő héten, vagyis Kossuth audienciájától várják. A várakozás elég pesszimistikus. A függetlenségi pártban azt beszélték, hogy kevés kiállítás van arra, hogy Kossuth a felséget a bankkérdésben engedékenységre bírja. A képviselők nagy része inkább azt hiszi, hogy a király — a külügyi helyzetre való tekintettel — az ujonejavaslatok letárgyalása után fel fogja osztani a Házat.

A balpárt egyik tagja, akinél az ujonevita sorsa iránt érdeklődtek, a következő nagyszabású jóslatokat köváltatta meg:

— Illetékes oldalról felhívást kaptunk, hogy ne álljuk útját az ujoncok megszavazásának. Mi azt választottuk, hogy a vitát legalább is Kossuth audienciája utáni napig akarjuk húzni, mert tudni akarjuk, mit értünk el a bankkérdésben. Erre a kormány egyik tagjától azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a kormány szolidáris a függetlenségi párt nagy többsége által is helyeselt kartell-banktervezettel és ha a király ezt nem fogadná el, úgy a kormány lemond.

Minden jel arra mutat, hogy a jövő héten kritikus napok következnek a politikában. A függetlenségi párt a bankkérdésben nehéz dilemma elé fog állítani és nem lehetetlen, hogy az események rövidesen kormánylemondásra, vagy pedig házfelosztásra fognak vezetni.

A pesti színházak tájékaról.

— Fővárosi levél. —

(Shakespeare fölfogásában.) A Nemzeti Színháznak az utóbbi hetekben igen jelentékeny, nagy művészi sikere volt néhány Shakespeare reprizzal és Ibsen Vadkacsájával. Ideje is volt, az bizonyos, mert a gyöngye magyar ujdonságok és a még gyalázatosabb külföldi cikkek egészen komolyan veszélyeztették a fényes múlt, kötelezően magas nivóju színházat. Több Imre igazgatón kívül talán Hevesi Sándor főrendező a legbüszkébb az elért sikerekre. Hevesi nagyszerűen „állította be” a klasszikus darabokat s az eleven előadásokon meglátszik egy kiváló esztéta és kritikus fegyelmeztet. összefoglaló s mindenképpen stilusos szelleme.

Ezzel kapcsolatban megszületett a legújabb szállóige, amelyet szájról-szájra adnak most a színházakban. Ha valami újításról, fölfrissítésről, modernizálásról van szó, ezt így fejezik ki:

— Hevesi Sándor fölfogásában.

Egy színházi kommuniké teremtette meg ezt a szállóigét és Budapestén, ahol minden ragadós, természetesen nagy kelete van most ennek a röppentyűnek. A Nemzeti Színház egyik Shakespeare próbáján történt azután, hogy Hevesi Sándor megmagyarázta egy elsőrendű színműsznek, hogyan kell játszani a szerepét:

— A Hevesi Sándor fölfogásában, — választ mosolyogva, de nem minden szatirikus él nélkül a színész.

— Nem, én téved mester, — riposztzott Hevesi doktor — a Shakespeare fölfogásában.

(A bő redingót.) Május elsején nyílik meg Budapest második operett-színháza, amelynek Feld Zsigmond, helyesebben az egész Feld-család a tulajdonosa. Az öreg direktor nemcsak a régi színikört építtette ujja, de kiegészítette a felszerelést is. Nagy buzgóságában a maga privát ruhátárát is fölfrissítette. Amint régen tett, császárkabátot rendelt a szabójánál. A redingót elkészült és Feld papa boldogan hulta magára.

— De hiszen ez nincs rám szabva! — kiáltott föl a maga különös akcentusával.

— Kérem, direktor ur ... — vágott közbe alázatosan a szabó.

— Ne is beszéljen, csak ne beszéljen, ezt nem lehet használni. Ebbe két direktor is befér.

— Hisz az nem baj, hogy bő, legalább kényelmesen billiárdozhatik benne az igazgató ur.

— De hiszen én soha életemben nem billiárdoztam. Talán azért, hogy elfuccsolta a kabátomat, most tanuljak meg billiárdozni?! — méltatlankodott az igazgató, a kabátot ellenben megtartotta.

Megkérdezték tőle, hogy miért kell neki a bő kabát, ha billiárdozásra nem használhatja. Az öreg mosolygott.

— Annyi mérgem lesz, ha megnyílik a színház, annyi bajom lesz, hogy már most érzem, mennyit fogok kiabálni. És hogy beszéljek, ha nem tudok kényelmesen mozogni.

(A fényes darab.) A Víg-színház egyik Faludy-jához a napokban beállított egy viharos föllépésű fiatalember. Lapos, széles, zöld könyvecskét szorongatott a hóna alatt, — világos volt, hogy darabot hozott.

— Kérem, tessék itthagyni, néhány hét múlva megkapja a kritikát.

A drámaíró novicius éppen nem volt elragadtatva és lelkesen, fölhevűlten — mintha idáig futott volna — kezdte dicsérni a darabját.

— Direktor ur, ez egy fényes darab. Ez lesz a második „Ördög”. Játsszani fogják Bécsben, Berlinben, Londonban, Párisban, New-Yorkban, Pekingben, Tokióban...

Még el akart sorolni néhány várost a világ-egyetem helységnévtárából, de az igazgató közbevetett:

— Tudja mint, kedves barátom, ha olyan biztos a dolgában, ön nem elégedhetik meg a mi szerény magyar viszonyainkkal. Menjen egyenesen Tokióba.

(Visszafelé.) Egy bájos kardalost (nem mondjuk meg, melyik színésznél) kinos blamázs ért a napokban. Az egyik kollégája érdekes könyvet mutatott neki, a kis nő zavartan forgatta a kezeiben, aztán visszajáról, helyesebben: megfordítva kezdte olvasni.

— Hogy olvas, édesem? — bámult rá a színész.

— Miért? — hebegett a szép analfabéta.

— Hiszen fordítva van a könyv a kezében.

A leány elpirult és szégyenkezve szólt:

— Mert izraelita vagyok.

A Máv. aradi talpfaszállító.

Az új versenytárgyalás eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Az 1908. évi december 10-én megtartott versenytárgyalás alapján a Máv. igazgatósága kiadta az 1909—11-re szóló talpfa megrendeléseket. A talpfapályázat körül tudvalegőleg nagy háborúság volt; a pályázatot a kereskedelmi miniszter a szállongó hírek hatása alatt megsemmisítette, most pedig a második pályázatnál igyekezett úgy megoldani a kérdést, hogy majdnem minden pályázó cég kapjon rendelést. A megbízottak közt van sok aradi és aradmegyei cég is.

Ezek a következők:

Cukor László, Arad.

1908-re:

2.50 tölgy talpfa	5.50 egységárban	12.100 K-ért
2.20/14 tölgy	2.40	9.840 "
2.20/16 "	2.60	6.760 "

Nacht Viktor, Arad.

1908-re:

2.20/16 tölgy	3.— egységárban	9.000 K-ért
---------------	-----------------	-------------

Gross József, Lippa.

1908-re:

2.20 ütk. tölgy	4.50 egységárban	9.000 K-ért
2.20/14 "	2.50	82.500 "
2.20/20 "	2.70	54.000 "

Joszka Testvérek, Lippa.

1908-re:

2.50 tölgy	5.60 egységárban	14.560 K-ért
------------	------------------	--------------

Kisjenői fatermelő rt., Budapest.

1908-re:

2.20 ütk. tölgy	4.80 egységárban	22.320 K-ért
-----------------	------------------	--------------

Laendler Aladár, Budapest.

1908-re:

2.20 ütk. tölgy	4.80 egységárban	14.400 K-ért
-----------------	------------------	--------------

Mairovitz Mór, M.-Radna.

1908-re:

2.20/14 tölgy talpfa	2.40 egységárban	32.160 K-ért
2.50 ütk. tölgy	6.—	1.500 "
2.50 tölgy	5.60	22.400 "
2.20 ütk. tölgy	3.60	2.150 "
2.20/14 tölgy	2.50	55.000 "
2.20/16 tölgy	2.80	11.200 "
váltótalpfa ép	75.—	18.750 "
váltótalpfa tompa	72.—	18.090 "

A megbízottak között szerepelnek nagyobb összegekkel a La Roche és Darvas cég Nagyvárad, a Bihari Erdőipar r.t. Budapest, J. Eissler & Sohne Budapest stb.

Három millió koronás család.

Feljelentés a „Vinea” igazgatója ellen.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 20.

Érdekes bűnügyről beszélnek most a budapesti kereskedő világban. Taubner Vilmos és Taubner Jenő tekintélyes budapesti nagykereskedők büntető feljelentést tettek Balla S. Zsigmond, a „Vinea Magyar Bortermelő és Kereskedelmi részvénytársaság” igazgatója ellen, hogy őket ravasz fondorlattal megtevesztve három millió korona erejéig megkárosította. Az eset előzményei a következők:

Néhány évvel ezelőtt Balla S. Zsigmond Taubner Vilmoshoz és Jenőhöz fordult, hogy a Vinea megalakításához járuljanak hozzá. Hamis adatokat és kombinációkat mutatott be Taubneréknek. A két kereskedő az üzletbe bele is ment.

A részvénytársaság igazgatója, Balla S. Zsigmond lett. A vállalat azonban sehogy sem reuzált. A nagy befektetés csakhamar eluszott. Balla S. Zsigmond fűhöz-fához kapkodott ekkor, hogy a süllyedő vállalatot megmentse. A kormánytól szubvenciót akart kiesikarni, azonkívül felszólította az összes kamarákat, hogy hajlandó megfelelő szubvenció ellenében az illető kamara területén fiókot felállítani. Többek között az aradi kereskedelmi és iparkamara figyelmét is felhívta arra, hogy a Hegyalján egy nagy bortermelő fiókot ohajt felállítani, ha az aradi kamara erkölcsileg és anyagilag támogatja.

A kereskedelmi kormány és a vidéki kamarák a gründoló igazgatóval szemben azonban kellő óvatosságot tanúsítottak s a szubvenciót megtagadták.

A hitelezők és a lejáró váltók mindjobban szorították Ballát. Taubner Vilmos és Jenő több gyűlésen kérdőre is vonták, mire ő azzal nyugtatta meg a két aggódó kereskedőt, hogy más új részvénytársaságot alapított, amelyek a veszteségeket kiegyenlítik. Ezek is természetesen szintén teljesen irreális alapokon nyugodtak.

A ravasz ember az utolsó percekig a nagy nyereség reményével áltatta hitelezőit, míg az alatt ő azon mesterkedett, hogy a befektetett tőkét a maga részére kaparítsa meg.

Egy szép napon azután azzal állott elő a részvénytársaság gyűlésén, hogy a társaság a terheket nem bírja tovább, tehát számoljon fel.

Taubner Jenő és Vilmos csak ekkor ébredtek tudatára annak, hogy Balla becsapta őket.

A felszámolásnál kitűnt, hogy a nagy passivákkal szemben, dacára a három millió koronás tőke-betétjüknek, az üzletnek actívája elenyészően csekély.

A bűnügyi nyomozás nagy apparátussal indult meg. Balla S. Zsigmondot a mai napon kihallgatták. A kihallgatás után detektívek jelentek meg a „Vinea” Károly-körut 3. szám alatti irodájában, s bűnügyi zár alá vették a részvénytársaság ingóságait és üzleti könyveit.

Éjjel azt jelentik, hogy zsarolási manővert sejtjenek a feljelentés mögött.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Biblia egy válópörben.

Különös pör az aradi törvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Néhány nap óta különös látogatója van az aradi törvényszéknek. Reggelenként, amikor benépesülnek az igazságügyi palota folyosói, egy őszhajú, összetöpreződött ancsóny emberke jelenik meg a törvényszéken, alázatos kérés hangon szólítja meg a járőkelőket:

— Könyörgöm alásan, merre van a méltóságos fő kuriai bíró ur hivatala?

— Mi dolga van vele öreg? — kérdezik mosolyogva a siető prókatorok.

— Hej! Nagy az én panaszom. A nagy-ságos törvénybíró urak elvették tőlem a biblíámat, nem akarják visszaadni és azóta nekem se ejjelem, se nappalom. Felek, magamra zúdítottam az ur haragját.

— Hat aztan miért vették el a biblíáját?

— A leányom miatt kérem alásan.

— Hogyan?

— Hat a válópörében. Ugy jött ki az írás, hogy be kell adnom az én ősi öreg biblíámat a törvénynek.

— Bibliát válópörben? No ez furesa kis eset lehet, szól az egyik ügyvéd és az öreget csupa kuriózumból elkísérte a válópörök bírójához.

Itt azután kiderült az öreg „igazsága.” A biblíás embernek — akit Molnár Ferencnek — hívnak ez a története:

Husz esztendővel ezelőtt férjhez adta a leányát Nagy Gábor erdőhegyi (Aradmegye) lakóshoz. Az idén a férj megszeretett egy szép fiatal leányt és az őszülő ember emiatt elhagyta feleségét, családját és azóta szerelmével él. Nagy Gáborné válópört indított a férje ellen és kerte a bíróságot, hogy husz esztendővel ezelőtt a férjéhez vitt nyolcszáz korona hozományt és ennek kamatos kamatait nélje meg a részére. A férj tagadta, hogy ő hozományt kapott volna, akárcsak egy fillert is.

És itt következik a biblia szerepe. Nagy Gáborné tanára hivatkozott, hogy neki tényleg volt hozománya. Tanu erre az a háromszáz-esztendőös öreg biblia, amelyik az ő hithű református atyjának a birtokában van. Itt be van vezetve a pontos családfa. Be van írva az öreg Molnár Ferenc mind a hét leányának születési és házassági adata, itt van elkönyvelve a husz esztendővel ezelőtt adott hozomány és itt lehet feltalálni a hét vőnek elismerő aláírását, hogy a hozományt annak rendje és módja szerint átvették. Ezt az imádságos könyvet kérte Nagy Gáborné a bíróság által beszereztetni. A bölcs bíróság így határozott és szigorú meghagyást intézett Molnár Ferenc uramhoz, hogy azt a családfás bibliát a bírósághoz behozni el ne mulassza.

Igy került az elszárgult levelű, szattyánbőrös öreg zsoltáros könyv olyan helyre, ahol még sohasem volt: válópör aktáihoz, mint döntő bizonyíték.

Ez a története a biblíás embernek. Azóta az öreg Molnár nap-nap után megjelenik a törvényszéken. Fanatikusan ragaszkodik az ő kapesos biblijájához. Se éjjele, se nappala. Nem akar elmenni addig Aradról, amíg vissza nem kapja a bibliját, amely nélkül nem tud megleni. Annyit sikerült elérnie a bíróság ellen indított obstrukciójával, hogy a bíró megígérte neki, hogy soronkívül sürgősen elintézi a válópört és nemsokára vissza fogja kapni a bibliját.

A KATOLIKUS-BAL.

Arad, február 20

Este kilenc óra tájban egymásután robbant fel a kocsik a Fehér Kereszt bejárata elé és ez így tartott egészen tíz óráig. A diszes közönség folyton gyülekezett. Fél tíz után már színes képet mutatott a fényesen kivilágított, színesen feldíszített terem. Szép asszonyok és leányok, polgári és katonai notabilitások és papok voltak jelen. Élénken eszegegettek. A terem közepén nagy társaság gyűlt egybe, úgy, hogy az agilis rendezőknek ugyancsak át kellett törni az ember falankszon, amikor a hölgyeket helyeikre vezették. Még a karzatot is elegáns közönség foglalta el.

Tíz óra volt már, amikor a bál fővédnője: **Károlyi Gyula** grófnő **Mülek Lajos** karján, a Rákóczi-induló hangjai mellett a sorfalat álló előkelőségek között bevonult a táncterembe. A fővédnőnk kíséretében, egy-egy védnök karján a következő védnők következtek: **Csernovics Diodorné**, **Mülek Lajosné**, **Urbán Péterné**, **Baross Ferencné**, ifj. **Kintzig Jánosné**, **Lócs Rezsőné**, **Habereger Györgyné**, **Gutzjahr Mihályné**.

A cigány rázendített a „Vékony deszakerítés...” kezdetű esárdásra és nyomban kezdetét vette a bál. **Károlyi Gyulané** grófnő az első esárdást **Gutzjahr Mihály** táncolta. A esárdás után a katonabanda keringőt játszott. A táncrend ez volt:

Szünóra előtt:	Szünóra után:
Csárdás	Csárdás
Keringő	Keringő
I. Negyes	III. Negyes
Csárdás	Csárdás
Keringő	Lengyelke
II. Negyes	Keringő
	Csárdás

A megjelent hölgyek legtöbbszörre princess ruhát viseltek és pedig tuhnyomó részben fehér és sárga (ez a pápai szín) színben, de voltak ezenkívül kék, rózsaszín és fekete színű toalették is. A fővédnőnk remek szabásu, mélyen kivágott, uszályos selyemruhát viselt, gazdag csipkedíszítéssel. A hölgyek virág- és szalag-fejdiszt alkalmaztak.

A fényesen sikerült mulatságon, amely a legjobb kedélyben egész a reggeli órákig tartott, a rendezőség feljegyzései szerint a következő hölgyek és notabilitások vettek részt:

Notabilitások: **Károlyi Gyula** gróf, **Fekete Miklós**, **Varjassy Lajos**, **Varjassy Arpad**, **Hamse archimandrita**, **Lakatos Ottó**, **Mülek Lajos**, **Friebeisz Miklós**, **Verzár Márton**, **Vertán Ede**, **Csernovics Diodor**, **Woraffka ezredes**, **Fetter Géza**, **Zárkövy Bonifác**, **Allersdorfer Julian**, **Baross Ferenc**, **Lócs Rezső**, **Róka József**, **Burián János**, **Urbán Péter**, **Gutzjahr Mihály**, **Müller Károly**, **Szél Ernő**, **Vásárhelyi Dezső**, **Habereger György**.

Asszonyok: **Gróf Károlyi Gyulané**, **Baross Dezsőné**, **Kintzig Jánosné**, **Gutzjahr Mihályné**, **Urbán Péterné**, **Lócs Rezsőné**, **Purgly Lászlóné**, **Vásárhelyi Józsefné**, **Bélafele Fekete Miklósné**, **Woraffka Nándorné**, özv. **Cziffra Jánosné**, **Steiner Jakabné**, dr. **Mülek Lajosné**, **Csernovics Diodorné**, **Blaskovits Ernőné**, báró **Vasmer Antalné**, **Friebeisz Miklósné**, **Vásárhelyi Dezsőné**, **Lukácsy Miklósné**, **Szathmáry Mihályné**, **Vannay Gyulané**, **Almási T. Pálné**, özv. **Haszlinger Ferencné**, **Probst Mihályné**, **Kristyó Jánosné**, **Gottesmann Nándorné**, **Baron Albertné**, **Lattka Vincéné**, **Németh Nándorné**, dr. **Köpf Jánosné**, **Szél Ernőné**, özv. **Hoffbauer Sándorné**, **Kövér Zsigmondné**, **Fekete Imréné**, **Kondor Ernőné**, **Fereh Odónné**, **Somogyi Agostonné**, **Steigerwald Alajosné**, **Kohányi Róbertné**, **Kiss Lajosné**, **Horváth Imréné**, **Licker Józsefné**, **Andor Béláné**, **Tóth Frigyesné**, **Körműves Józsefné**, **Ottovay Józsefné**, **Grünwald Jánosné** (Ujarad), özv. **Török Lajosné**, **Billich Mik-**

lósne, **Buzáky Gyulané**, **Vaja Antalné** (Glogovác), özv. **Szentes Vidorné**.

Leányok: **Kövér Margit** és **Klári**, **Haszlinger Erzsé**, **Licker Irmuska**, **Barta Ilonka**, **Probst Böske**, **Boros Emma**, **Vertán Margit**, **Almási Vilma**, **Kopp Erzsé**, **Kaletzky Vilma**, **Kondor Nusi**, **Fekete Elza** és **Nelli**, **Kállay Dalma**, **Tanffy Mária**, **Somogyi Irén**, **Steigerwald Erzsé**, **Cseresznyés Margit**, **Tóth Valli**, **Horváth Irén**, **Hoffbauer Elma**, **Körműves Margit**, **Csernovics Ella**, **Grünwald Mariska**, **Terényi Iza**, **Réthy Saci**, **Török Margit** és **Rózsi**, **Szél Ilonka**, **Ferenczy Ilona**, **Kádas Margit**, **Szathmáry Sata**, **Hendrey nővérek**, **Szentes Magda**, **Schauer Eszti**, **Fodor Lili**, **Szentiványi Stefánia**, **Vaja nővérek** (Glogovác), **Woraffka Emmi**, **Novotni Gita**, **Kohányi Zelma**.

Becsapott képviselő.

A furfangos ösvélasztó.

Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a függetlenségi pártkörben napok óta egyébről sem beszélnek, mint a párt egyik képviselőjének részben szomorú, részben vidám esetéről, amely sok honatyanak kitűnő tanulsággal szolgálhat.

A képviselő urhoz, vagy amint őt rokonai nevezik: a függetlenségi párt oszlopos tagjához a napokban, délből beállt szép, nemzeti öltözetben egy kedves vidéki tyafi.

— Nagyságos ur, kérem, egy kedves vidéki atyafi van odakint, — jelentette be gazdájának az inas a látogatót. Valami Kovács Jánosnak hívják, választó a nagyságos ur kerületében.

A következő pillanatban a vendég ott állt a képviselő ur, illetőleg a függetlenségi párt oszlopos tagja előtt.

— Adjon Isten, követ uram! — köszönt nagy tisztelettel az atyafi. — Kovács János volnék a kerületből. Az anyjukommal feljöttünk Pestre, hát, mondok, meglátogatom követ uramat is.

— Jól tette, bátyám. — szólt örömmel a hon-
éremes atyja. — üljön le nálam, mesélje el, mi újság odahaza.

Kovács János tényleg leült és elkezdett mesélni. Mesélt, mesélt, a képviselő ur j fajta palinkája után csak úgy ömlött belőle a szó és választó meg képviselő, csakhamar összebarátkoztak. Észre nem vették, hogy délfelé jár már az idő és hogy közben már terítették az ebédlőben.

— Na, Kovács bátyám, most nálam marad ebédre, — hívta vendégét barátunk, a képviselő. — olyan jó túrócsuszával meg tüzes borral szolgálok kenőnk, amilyent odahaza sem kap.

— Nem lehet ám, — szabadkozott Kovács János. — vár az anyjukom!

A képviselő azonban addig marasztalta, amíg mégis ottmaradt. Ebéd közben, a harmadik fogásnál Kovács János szétgombolja vászoningét, kivesszi pénzeszacskját, amelyben vidáman csörgött az ezüst és átnyújt egy tízfíllérest a képviselő kisfiának.

Urfi, ezt fogadja el emlékül a János bácsitól.

A kis fiu szabadkozott.

— Fogadd el már, fiam, — biztatta az apja, a János bácsitól elfogadhatod.

— Ezt meg a nagyobbik urfinak adom, — folytatta Kovács János és 20 fillért nyomott a másik fiu markába.

Ebéd után a vendég elbucszott és a képviselő ur boldogan gondolt arra, hogy az ő kedves választója milyen jól érezte magát. Biztosan elmondja majd a kerületben is.

Miközben erre gondolt, az előszobából némi lármát hallott. Kimegy az előszobába, — hát János bátyánk veszekedik a szobalánnyal, meg az inassal.

— Mi baj, János bátyám? — kérdezte ijedten a függetlenségi párt oszlopos tagja.

Kovács János beszusan dörögött:

— A pénzes-zacskóm itt volt a nyakamon, követ uram is látta — elveszett! Itt fityegett, most sehun se lelem, Benne volt minden pénzem, nyolevankét forintom...

Nosza megindult a kutatás, keresgélés, de a zacskót nem találták. A függetlenségi párt oszlopos tagja borzasztó zavarban volt, János bácsi pedig nagyokat köpött a vikszes-padlóra.

— Az istenit! — átkozódott — hogyan utazok most haza? Miből veszek meleg trik t az anyjuknak?

A képviselő ur végül is megpróbálkozott a súlyos problémával:

— Nézze, kedves János bátyám, én örmest kíségetem magát a bajból... Itt van husz forint, ez elég utiköltségre, majd megküldöm hazulról.

— Köszönöm, köszönöm alásan halálkodott Kovács János — megküldöm holnap bizonyosan... de ha már ilyen jó hozzám a követ ur, talán adna — meleg trikora is tíz pengőt... ha most nem veszem meg, tudj Isten, mikor jutok hozzá...

A képviselő ur zavartan kutatott pénztárcájában, de csak négy forint ötven krajcárt talált benne. Azt átadta az utolsó fillérig Kovács Jánosnak, aki most már egy jó ebédre és huszonnégy forint ötven krajcárral megrakottan bucsuzott el a követőtől.

Most következik az eset szomorúbb része. A függetlenségi párt oszlopos tagja ugyanis, amikor az incidens lezajlása után elővette választójának névjegyzékét — egyetlen Kovács Jánost sem talált benne. Sem Kovácsot, sem Jánost — ellenben elment a rendőrségre és az ismeretlen csalót felfigyeltette.

Sikkasztó pénztáros.

Elkezdett ellentállási alap.

— Fővárosi tudósítónktól.

Arad, február 20

A budapesti rendőrség vizsgálatot indított a szociáldemokrata párt egyik bizalmi embere ellen, aki elsikkasztotta a kárpitosok ugynevezett **ellentállási alapját**.

A budapesti kárpitosok általános szakosztályának Dob-utca 20. számú helyiségében évek óta titokban egy **ellentállási pénztár** működött. A tagoktól hetenkint hatvan fillért szedtek, amelynek felét sztrájk és kizárás esetén a tagok támogatására szánták.

A pénzt, amely 1500 koronát felölölő összeg volt, **Bellágh József** 26 éves kárpitossegéd, a szakosztály pénztárosa kezelte 1907 óta. A múlt év decemberében a szakosztály rovincsoló ülést tartott, amelyen **Bellágh** nem jelent meg. A vizsgálat során azután megállapították, hogy az **ellentállási** alap 1500 koronáját és a tagok több hónapi tagsági díját **Bellágh elsikkasztotta**. A hűtlen pénztárost nyomban felkeresték rózsá-utcai lakásán és felszólították, hogy számoljon el. **Bellágh** egész ridegen kijelentette, hogy ő csak a közgyűlésnek tartozik elszámolással. A dolog különben is rendben van. Annyit beismert, hogy a pénznagy részét új találmányának elkészítésére fordította.

A szakosztály ezek után levelet írt **Bellághnak** és felszólította, hogy az elsikkasztott pénzt záros határidőn belül szolgáltatassa be. **Bellágh** válaszolt, s levelében sértő szavakkal illette a szakosztályt, majd megfenyegette, hogy titkos gyűjtésről lévén szó, ha sokat piszkálják, a további fejleményekért ő lesznek a felelősek.

Erre a fenyegetésre a szakosztály megijedt, kimondotta a feloszlást és **büntető feljelentést** tett **Bellágh** ellen. A rendőrség megállapította, hogy a pénztárosnak 10 korona havi fizetése volt. Munkát nem vállalt, s mégis nagy lábon élt, lóversenyzett, kártyázott és több kéteshírű Andrassy-uti kávéházban könnyelmű nőkkel elpezsgözte a pénzt. A rendőrség **Bellágh Józsefet** ma letartóztatta.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Felhízással: Virrasztás szerelem, vigyáz. Este: Rendes helyarákkal: Erdészleány, operett. (C berlet).

* Műkedvelő uriaszony az aradi színpadon. Jelentették már, hogy közelebb két érdekes színházi estélyben lesz része Arad közönségének. Gallovich Jenőné, Ternovszky Margit a szegedi pénzügyigazgató leánya lép föl. A művészasszony első vendégszereplése a *Lili* és *Aranyvirág* operettek címszerepében lesz. A két darab március 7. és 8. napjain kerül előadásra bérletszünetben.

* Apáthy István dr. Aradon. A Kölcsey-egyesület választmányja szombaton délután ülést tartott, melyen megállapították az e hó 26-án megtartandó közgyűlés sorozatát. A tavalyi közgyűlés tudós felolvasója Márki Sándor dr. egyetemi tanár volt, az idén a kolozsvári egyetem másik büszkesége, Apáthy István dr. lesz a Kölcsey-egyesület felolvasó vendége. Az élet-tani tanulmányai révén, országunk határán túl is régen neves tudós, mindenkit érdeklő tárgyról fog előadni: *A hosszú életéről*. Érdekes lesz megismerkednünk azzal a tudóssal, aki erős fantáziájával az irodalmi és politikai harcokban is szabad gondolkozással és tüzes fajszeretettel vesz részt. A pénteki közgyűlés a rendes felolvasási időben, délután 5 órától lesz a város-háza nagytermében, hová a Kölcsey-egyesület tagjai szabad bemenettel vendéget is hozhatnak magukkal a nagyérdő felolvasás meghallgatására. Azon a gyűlésen három évre újra választanak tisztikart és választmányt. A szombati választmányi ülés újra jelölte az eddigi tisztikart és kiegészítette a tagok mostani létszámának megfelelően a választmányt. A tagok közül nyolc nőt is jelöltek a választmányba. Öröndetes tudomásul vettük Szöllősi István jelentéseit az egyesület gyűjteményeinek és intézményeinek fejlődéséről. Ez adatokat részletes jelentésben fogja a titkár a közgyűlés elé terjeszteni.

* Marschalkó Mignon zongoraművész sulyos betegségből felépült, és megkérte a Filharmónia-egyesület elnökségét, hogy a multkor hangversenyéről kimaradt közreműködését a legközelebbi filharmóniai koncert keretébe illeszthesse be. Nagy kedvvel és szeretettel készülök — írja levelében — aradi bemutatkozásomra. Jól esett hallanom arról a meleg érdeklődésről, amellyel az aradi közönség multkor, e maradt hangversenyezése iránt viseltetett. A filharmónikusok örömmel tesznek eleget ennek a felszólításnak és így a szezon utolsó filharmóniai hangversenye, március 7-én Marschalkó Mignon közreműködésével fog lefolyni. Ennek a hangversenynek az egész műsora különben a szenzáció erejével fog hatni.

* A farsangi műsor utoljára. Vasárnap mutatja be utolszor nagy sikert aratott humoros műsorát az Uránia-színház. Keresve sem találhatna a publikum külből szórakozást, mint amilyenben az Uránia-színház ezzel a pompás humorú műsorral részesíti. Szüntelen kacagástól hangos nézőtér előtt követik egymást a mulatságosnál mulatságosabb mozgófényképek, melyeken szombat délután ezer iskolás gyermek kacagott. Ez alkalommal előadásra került Záray Jenő polgári iskolai tanár utileirása, Konstantinápoly, mely színes előadásban ismereti meg Törökország keleti pompájú fővárosát és környékét. Az érdekes darabot feszült figyelemmel hallgatták az aradi összes iskolák tanulói és a nagysikerű darabot legközelebb a közönségnek is bemutatja az Uránia-színház.

* Kossak fényképei. Öröndetes jelenség, hogy nálunk Aradon, a fényképészeti műipar mily modern irányban halad. És örömmel konstatálhatjuk, hogy ritka província város, ahol oly művészies és izléses fényképet láthatunk, mint nálunk. Mióta Kossak udvari fényképész újból megkezdte működését helyben, látjuk, hogy újból megradta közönségünk az alkalmat, hogy e kiváló szakembert régebbi bizalmával jutalmazza. Most kiállított képei, saját műterménél, Weitzer J.-u. 3. sz., egyenkint kiváló dolgok. Most már jól ösmert előkelőségek és helybeliek arcképeit láthatjuk kirakataiban. És ezek mind kiváló tiszta fényképek. Kossak

mesternek és kiváló szaktudású üzletvezetőjének. Komárnak még számos művészi fényképeiben fog Aradváros műértő közönsége gyönyörködni.

TILOS

a háborús hírek továbbítása.

Kabinet-noár a telefonközpontban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 21.

— A magyar-szerb konfliktust a mai naptól fogva a legkomolyabb szemmel kell tekintenünk. Eddig csak ellenőrizhetlen és többször megcáfolt háborús híreket regisztrálhattak a lapok, amelyeket azonban a gyorsan jövő dementikkel meggyöngíthettek. A felsőbb hatalmaknak, a háborút előkészítő hadügyi kormányoknak még e cáfolatokkal meggyöngített ujsághírek is kellemetlenek voltak s ezért elhatározta, hogy megakadályoztatja a háborús hírekre, meg a szerb nép hadikészülődésére vonatkozó riporteiknek közlését.

Az elhallgattatás kísérletének, az erőszakos fellépésnek ma volt az első komoly eseménye az Arad—budapesti és Budapest-vidéki telefon vonalakon. A budapesti telefonközpont ugyanis megakadályozta azt, hogy a vidéki lapok a szerb háborús eseményekről budapesti tudósítóktól híreket kaphassanak. A telefonközpont tisztviselői szigorú utasítást kaptak, hogy *mihelyt szerbiai híreket hallanak a telefonon, azonnal kapcsolják szét a beszélő feleket*. Ez ma éjszaka úgy az Aradi Közlönnél, mint a többi aradi lapoknál meg is történt. Amde az Aradi Közlöny kijátszotta a hivatali rövidlátást és mégis sikerült megtudnunk ama komoly és vészes eseményekről szóló híreket, amelyeket a közlő szerbiai veszedelemről szóló külön cikkünkben megírunk.

A telefonközpontbeli cenzura történetét a következőkben ismertetjük:

Az Aradi Közlöny este 9 órakor és éjjel 12 órakor kapja a budapesti és külföldi híreket a Pester Lloyd szerkesztőségétől. Amint a tudósító a szerbiai híreket kezdte a telefonba diktálni, *hirtelen szétszakadt az összeköttetés*.

— Mi az, nagysád? — tudakoljuk az aradi központtól.

— Elromlott a vonal. Majd adok másik vonalat.

Pár perc múlva újra adja a Pester Lloydot. A tudósító magyar politikai híreket ad le s a telefon kitűnően működik. Azután ismét szerbiai híreket közöl. Ekkor újra szétkapcsoltak bennünket.

— Mi történt nagysád? — kérdezzük ismét a központtól.

— Megint elromlott a vonal, — mondja.

Mi azonban már nem hittünk ebben és erélyesen követeltük a zavartalan beszélgetést. Az aradi központ szólt budapesti kollégájának:

— Adjá már azt a számot, az Aradi Közlönynek.

Amire a budapesti központ haragosan szólt:

— De nagysád, hiszen tudja, hogy a szerb ügyeket nem szabad továbbítani. Vonalfelvágások örködnek.

Ezt mi véletlenül meghallottuk, mert a kagylónkat nem tettük le. Ekkor aztán már

megértették, hogy a telefonközpont cenzurát gyakorol a szerbiai hírek fölött. Azonnai elhatároztuk, hogy kijátsszuk a felsőbb utasításra dolgozó központot.

— Nagysád, — mondtuk — adja még egyszer a Pester Lloydot, kijelentjük, hogy nem veszünk föl szerbiai híreket.

A központ erre kapcsolta budapesti b. 29. számot, a Lloydot. Tudósítónkat nemetül felvilágosítottuk a dologról, mire ő kijelentette, hogy szerbiai híreket nem ad, de leadja a perzsiai háborús előzményeket. Mi ebből megértettük, hogy Perzsia alatt Szerbiát kell értenünk. Így aztán zavartalanul beszélhetünk. Ahol Szerbiáról volt szó, a tudósító mindenütt Perzsiát említette. És a központ ezt nem bánta: nem mondjuk, hogy nem értette, hanem nem bánta. Így sikerült megkapnunk az összes szerbiai híreket. Azok elolvasása után az olvasó megértheti, miért gyakorol cenzurát a telefonközpont. Azok nagyon komoly hírek. A küszöbön lévő háború biztos előjelei.

Egyébként, hogy teljesen biztosak legyünk a cenzurában, arra kértük beszélgetésünk végén tudósítónkat, adjon le valótlan háborús híreket Szerbia említésével, vajjon szétkapcsolja-e a központ?

A tudósító meglelte.

— Szerbia komolyan készül — mondta — de nem folytathatta tovább, mert a központ szétkapcsolt. Csak ezt akartuk s miután a cenzurát így bebizonyítva láttuk, letettük a kagylót.

Megemlítjük még, hogy a vidék sok nagy városának lapjai hajnal felé egymásután hívtak fel bennünket s tőlünk tudakolták: mi lette a telefonközpont? Válaszunk egyszerű volt:

— Nem mondhatunk mást, minthogy a telefonközpont cenzurát gyakorol.

SPORT.

Az Aradi Athletikai-Klub vívőversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 20.

Előkelő, szép közönség jelenlétében folyt le ma szombaton délután 4 órától a Fehér-Kereszt-szálló kistermében az Aradi Athletikai Klub országos vívőversenyének minősítési küzdelme, melyen a kardvívók küzdelmében részt vett tizenhét vívó, a tőrben hat vívó.

Plasztikus, szép küzdelmeket mutatott Schenker Zoltán, Malonetti Lajos, Szende Dezső, Bányász Henrik, stb.

A minősítő küzdelem eredménye a vívók javarészt első csoportba sorozta, s így a vasárnap délelőtti kardvíváson a vívók közül majd mindenki résztvesz.

A döntő küzdelem vasárnap délután 5 órakor kezdődik. A délutáni verseny keretében mutatja be Malone Vincenzo mester tör- és kard-iskolavivását Andrányi Csíri, Wiener Ernő, Takácsy Sándor, Szilárdi Miklóskával, majd mutat be akademikus vívásban a Romából jött Venezia Ernestó vívómesterrel és Schenker Zoltán hadnagyval törvívó assaut.

Ez assaut után Ferrari D'Albaredó lovag üdvözli Maloneti honfitársai nevében, majd a klub titkára, az Aradi Athletikai Klub nevében.

Az üdvözlések után folytatják a versenyeket mindkét fegyvernemben.

Kiváló látványt fog nyújtani a plasztikus szép vívóvívás.

A minősítési küzdelmen ott láttunk városunk előkelőségei közül többeket.

A vasárnap délutáni verseny előreláthatólag nagy és előkelő közönséget fog vonzani.

A maître d'assauti tisztet Háromy László dr. nagybirtokos, a Wesselenyi Vívó Klub elnöke, a Magyar Athl. Szövetség képviselője látja el.

A versenyző gárda a legszebb igyekezettel törekszik a szabatos vezetés keretében megfe-

lelni hivatásának s biztosítani a klubnak a nap sikerét.

A versenyre jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében: 4, 3, 2 kor., diákjegy 1 kor.

A verseny színhelye a Fehér-Kereszt szálloda nagyterme, ideje délután 5 óra.

Jegyek a pénztárnál is válthatók.

+ **A turisták könyve.** Ritt Gyula egyesületi titkár szerkesztésében most jelent meg az Aradi Turista Egyesület naplója. A díszesen kiállított, érdekes tartalmu könyv egyúttal az egyesületnek 1907. és 1908-ra szóló évkönyve. A naptári részen kívül közlemények vannak benne a gajnai Czárán Gyula-menedékházról, a Turista-egyesület ügyeiről, kirándulásairól és az ez évi programról. Az értékes könyv, mely az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájából került ki, néhány szép képet tartalmaz és két koronáért kapható.

A tüzérgyakorlatok vége.

Rossz hírek a tüzérségről.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 20.

Irtunk arról, hogy a lippai gyakorlótéren heteken át folyt a tüzérség nagygyakorlata, amelyen az új ágyukat próbálták ki, s amelyen főként arról akartak meggyőződni, hogy a legénység mennyire jártas az új ágyuk kezelésében. A gyakorlat tegnap ért véget, s mint egy nagyváradi jelentés mondja, a lehető legrosszabb eredménnyel. A Nagyváradról érkezett híradást olyan hihetetlennek és súlyosnak tartjuk a tüzérség akcióképessége szempontjából, hogy azt csak a legnagyobb fentartással közöljük.

A mostani manőver — mondja a nagyváradi jelentés — olyan rosszul sikerült, amilyenre már évek óta nem volt példa. Ennek az eredménytelenségnek pedig épen mostanában szinte kiszámíthatatlan jelentősége van. A lippai lövő-téren négy tüzérezred volt összpontosítva, a nagyváradi, lugosi, temesvári és fehértemplomi tüzérezredek. — A gyakorlat voltaképeni célja az volt, hogy a legénységet az új ágyuk kezelésével megismertesse és egyúttal az új ágyuk találati képességét bemutassa. A gyakorlat alkalmával a tüzérség mindkét fajta ágyuját kipróbálták: a „haubitzt” és az új modellű tábori ágyukat is.

A gyakorlat azonban olyan kudarcra végződött, amilyenre előre még a legpessimistább taktikusok sem mertek számítani. Kiderült, hogy az új ágyuk kezeléséhez a legénység *abszolút* nem ért és sokkal rosszabb találati eredményt értek el az új ágyukkal, mint a legutóbbi gyakorlat alkalmával a régi ágyukkal. Az eredmény annyira rossz volt, hogy maga a gyakorlat vezetője, Schmiedt tüzérbrigádéros a megbeszélés alkalmával nyíltan kifejezést is adott elégedetlenségének az ezredparancsnokok előtt. Konstataáltak, hogy a tüzérség a mostani viszonyok szerint *teljesen hasznavehetetlen* és legalább három hónapi kitartó, erélyes gyakorlatozásra van szükség, hogy háborus bonyodalmak esetén a tüzérség közreműködésére egyáltalában számíthasson a hadvezetőség.

Mi utána jártunk, mennyiben felel meg a valóságnak a nagyváradi híradás. Forrásunk megcáfolja a rossz eredményről terjesztett híresztelést. A brigádéros különösen a kisszentmiklósi tüzér-ütegosztály működése fölött való megelégedésének adott kifejezést, de jónak találta a többi ütegek gyakorlatait is. Az ágyuk kezelés a gyakorlatban különben is olyan könnyű, — mondja forrásunk — hogy annak elsajátításához nagyon rövid idő is elégséges. Az új ágyuk hordképességének kiismerése körül, épen úgy, mint a múltban voltak, most is vannak némi nehézségek.

SZERBIA ELLEN.

A háboru kitörése előtt. — A magyarországi nemzetiségek csatlakozása?

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 20.

Az osztrák-magyar monarchia még nem küldte el ultimátumát Szerbiának: ezt jelentik a mai táviratok és hozzáteszik azt is, hogy ultimátum mindaddig nem is megy Belgrádba, amíg a békés megegyezésre a legcélszerűbb kilátás van. Az európai diplomácia hangulata egyszerre mindenütt békés lett és remélik, hogy Szerbiában is megváltozik a helyzet. Ez jórészt az újonnan kinevezendő minisztériumtól függ: a bécsi diplomácia most arra figyel, hogy milyen emberek kerülnek az új szerb kabinetbe. Ha megint a háborus párt kerül uralomra, akkor elérkezett a leszámolás ideje. A monarchia akkor majd nyílt állásfoglalást kíván Szerbiától és ha kellő biztosítékot nem kap a béke fenntartására, elkerülhetlenné válik a fegyveres fellépés.

Erre az eshetőségre természetesen már most készül a hadügyminisztérium. Újból mozgósítási hírek kelnek szárnyra és a mai táviratok szerint legelőször nem a temesvári, hanem a budapesti hadtestnek mozgósítása van tervbe véve. Ugyancsak a készülődés jele, hogy egy kőbányai acéltoll gyárban hetek óta nagymennyiségű töltény-hüvelyeket készítenek a közös hadsereg részére.

A késő éjjel érkezett jelentések a legkomolyabb színben tüntetik fel az eseményeket. Belgrádban teljesen harciasrá vált a hangulat és a háboru kitörését *küszöbön állónak* mondják. A szerbek számítanak Montenegrónak és a monarchiában lakó szláv nemzetiségeknek támogatására. A helyzetet Bécsben és Budapesten is igen komolynak ítélik meg. Annyi bizonyos, hogy a legközelebbi napok, talán a legközelebbi órák döntő eseményeket hoznak.

Mai távirataink itt következnek:

A monarchia álláspontja.

A N. Fr. Pr. budapesti tudósítója kompetens helyről a következőket jelenti:

Azok a hírek, melyek a Szerbiához intézett ultimátumról szólnak, még nem aktuálisak. Kétségtelen ugyan, hogy Szerbia magatartása mind fenyegetőbb és az is bizonyos, hogy a monarchia ezt nem nézheti összetett kezekkel. Ultimátumról mégsem lehet szó, mert a monarchiának elhatározott szándéka, hogy a lehetőség legszélsőbb határáig békés álláspontján marad.

A nagyhatalmak közbelépése.

Párisból jelentik: A Temps, tekintettel az Ausztria-Magyarország és Szerbia közti veszélyesnek látszó feszültségre, nyomatékosan javasolja Francia-, Angol- és Németország barátságos és engesztelő irányú intervencióját. A franciá-német egyezmény, valamint Edvárd király berlini útja által előidézett detente most

gyümölesöztethető lenne. A korrektség és előzékenység alapján álló új politika a balkáni béke fenntartása irányában fejthetné ki most tevékenységét. Pichon, Grey és Bülow akár konferencia, akár intervenció után, nagy fáradtság nélkül, sikerre tehetnének szert.

A belgrádi helyzet.

Belgrádi távirat jelenti: A harcok láma mintegy parancsszóra megszűnt. Ebből nem kell azt következtetni, hogy fordulat állott be a helyzetben, mert nagyon könnyen megeshetik, hogy holnap újra harcias lesz a hangulat. Erre vall az is, hogy a szerb egyetemi ifjúság nagy tüntető meetinget hívott össze Ausztria-Magyarország ellen. Beavatott körökben azt hiszik, hogy a belgrádi sajtó is utasítást kapott a kormánytól, hogy nyugodtabban viselkedjék, hogy a kormány csendben és titokban intézkedhessék a további intenzív fegyverkezés ügyében.

Más jelentés ezeket mondja: A György trónörökös vezetése alatt álló háborus párthoz egy komolyan számbavehető államférfi sinesen. A fegyverkezések mindazonáltal tovább folynak. Az összes fegyvernemek felszerelése nagyon fogyatékos, de különösen a lovasságé. A loállomány oly csekély, hogy még sok tisztnak sines lova. Ezek a körülmények csak az utóbbi időben lettek köztudomásúvá és ezeknek is részük van abban, hogy a háborus kedvet mérsékeltek. A szerb nép könnyen feltűzelhető temperamentuma mégis bizonytalanná teszi a békét.

A szerb kormányválság.

Belgrádból táviratozzák: A válságot a mai napon nem lehetett elintézni. Az ifju-radikális párt elhatározta, hogy az új kabinetbe nem lépnek be.

Harcias hangulat.

Belgrádból táviratozzák: A harcias hangulat a mai napon erősen emelkedett. A Politik című lap felhívja a lakosságot a háborura. Többek közt a következőket mondja:

Ausztria-Magyarország minden előkészületet megtesz, hogy a háborút megkezdje. Forgách gróf már készül az elutazásra. Szerbia nem várhatja be készületlenül az eseményeket.

A szerb háboru és a magyarországi nemzetiségek.

Belgrádi távirat jelenti:

A hangulat Ausztria-Magyarország ellen újból harciasrá vált. Az összes lapok a monarchia akciójával foglalkoznak és általánosan azt hiszik, hogy a monarchia már a legközelebbi napokban erélyes lépéseket fog tenni Szerbia ellen. Az összes lapok a leghövebben támadják Ausztria-Magyarországot és kijelentik, hogy az összeütközés kikerülhetetlen. Forgách nagy követ már legközelebb elhagyja Szerbia fővárosát. A monarchia azt hiszi, hogy nem lesz komoly háboru és csak be kell vonulni és vége lesz minden zajnak. Ez azonban nem igaz. Eletről és halálról lesz szó. A helyzet igen komoly és ha semmisenem jönne

közbe, úgy kétségkívül már a legközelebbi napok meghozzák a szerb-osztrák-magyar háborút.

E háboruban nem lesz egyedül Szerbia. Montenegro is Szerbia segítségére fog sietni, ami a monarkia számára egy negyed millió katona igénybevételezt jelenti. A monarkiában lakó nemzetiségek, szerbek, románok, horvátok szintén a rokon népek segítségére fognak sietni és így különösen biztos, hogy a Magyarországon lakó szerbek rögtön a háboru kitörése után forradalmat csinálnak és Szerbia mellé állnak.

Az utolsó reménység.

Budapestről jelentik ezzel szemben, hogy a monarkia jól értesült köreiből még mindig megvannak győződve arról, hogy a szerb konfliktust még most is el lehet intézni békés uton. Mindenesetre tény az, hogy már a legközelebbi napokban döntés várható.

Szerb kémek Grácban.

Grácból táviratozzák: Az itteni hadvezetőséghez bizalmas értesülés érkezett, hogy szerb kémek érkeztek Grácba. Az összes őrséget megerősítették.

A nagyhatalmak akciója.

Párisból táviratozzák: Tegnap Pichon külügyminiszter elnöke alatt értekezlet volt, melyen Németországnak, Angliának, Oroszországnak és Olaszországnak nagykövetei vettek részt. Az értekezlet tárgya a Szerbia és az Osztrák-Magyar monarkia közti konfliktus ügyében követendő közös eljárás és intervenció volt, de döntés még nem történt.

Mozgósítási előkészületek.

Budapesti tudósítónk jelenti:

A hadügyminiszter és a vezérkar még az annexió előtt megtette azokat a katonai intézkedéseket, melyek egy balkáni háború vagy fenyegető bandamozgalmak esetére kellenek. Bosznia-Hercegovina tele van katonasággal, a mely nyomban bevonul Szerbiába, mielőtt egy osztrák-magyar ultimatumra nem jönne kielégítő válasz. Ugyanakkor utnak indítja a budapesti negyedik hadtestet és nem a temesvárit, amely utóbbinak ezredeinél sok szerb katona szolgál. Egész Temes és Torontál ehez tartozik, míg a budapesti hadtestnél a bácskai szerbeken kívül alig van szerb elem. A negyedik hadtest tartalékosait még tavaly decemberben figyelmeztették, hogy maradjanak mostani tartózkodási helyükön.

Egy hírlapíró a főváros katonai nyilvántartási ügyosztályánál a következő felvilágosítást kapta:

— A tömeges behívóknak semmi különös jelentősége nincs. Minden évben ilyenkor behívjuk a tartalékosokat részint a rendes fegyvergyakorlatok idejére vonatkozó, részint más iratok közlése végett. Olyan rendelet, mely mozgósításra vagy megelőző eljárásra mutatna, nem érkezett hozzánk.

Gyártják a patron-hüvelyeket.

A budapesti rendőrséghez a napokban feljelentés érkezett, amely szerint a kőbányai Schuller-féle Első magyar toll és indigó-másoló gyárban a szerb hadsereg részére patron-hüvelyeket gyártanak. A feljelentés szerint a gyárban hetek óta nagy titokban folyik éjjelnappal a munka. A rendőrség csendben megindította a nyomozást, amelynek igen érdekes eredménye lett.

A tollszár-gyár kőbányai telepén tényleg szigorú felügyelet mellett töltény-hüvelyeket gyártanak. A rendőrség megjelent a gyártelepen és az irodában és a gyárnak több tisztviselőjét kihallgatta. Schuller, a gyár igazgatótulajdonosa beismerte, hogy a gyár készít töltény-hüvelyeket, de nem Szerbia, hanem az osztrák-magyar hadsereg részére.

— Tényleg gyártunk hüvelyeket — mondta Schuller — de a közös hadsereg részére. Eleinte próbát csináltattak velem, de azután nagyobb megrendelést adtak. Már néhány hét óta éjjelnappal folyik a munka. A megbízást a közös hadügyminiszterium adta. Megjegyzem, hogy ez az első eset, hogy Magyarországon patron-hüvelyeket gyártanak.

A letartóztatott az rb altisztek.

Prágából jelentik: A katonai hatóságok a Schlanban állítólag letartóztatott cseh altisztek ügyében minden felvilágosítást megtagadnak. A letartóztatott altisztek hír szerint a 11. és 25. gyalogezredből valók, amelyek ujoncaikat főképpen a cseh vidékekről szedték.

Bécsből jelentik: A Slov. Jorresh. illetékes helyről szerzett információk alapján kijelenti, hogy a Brüxer Zeitungnak harminc cseh altisztnak Schlanban történt letartóztatásáról szóló közvéleménye teljesen légből kapott.

A bolgár királyság elismerése.

Szófiából jelentik: Ferdinánd király a bolgár királyság elismeréséről maga értesítette Milánov miniszterelnököt és a minisztereket. A hír Szófiában nagy meglepetést keltett. Mindenki meg van győződve, hogy Hilmi nagyvezír sietni fog most már Bulgáriával megegyezésre jutni.

Hartmann Samu és Kristóf Györgyné

Érdekes perujítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20

Ritka érdekességű ügy foglalkoztatta ma az aradi büntető törvényszéket. Az ügyészség egy bűnügyben, amelyben két évvel ezelőtt könnyű testisértés vétsége miatt a vádlottat jogerősen elítélték, újra felvételt indítványozott és súlyos testisértés büntette miatt emelt vádat. A törvényszék elfogadta az ügyész indítványát és elhatározta, hogy a bűnperben új főtárgyalást fog tartani. Az ilyesmi a legritkább esetek közé tartozik s a jelen esetben is csak az szolgáltatott rá alkalmat, hogy a panaszos az igazságügyi orvosi tanács véleményét produkálta, amelyvel sikerült neki bizonyítani azt, hogy súlyosabb természetű sérülést szenvedett, mint amelyet a bíróság megállapított.

Az érdekes ügy előzményei a következők:

Hartmann Samu aradi ócskavaskereskedő, két évvel ezelőtt, március 5-én bement Kristóf Györgyné konyhájába, akit heves szavakkal támadott meg a miatt, mert az asszony inasa állítólag fát lopott volna tőle. Kristófné eleinte csendre kérte, majd mikor nem ért célt, Hartmann kiutasította. Az izgatott ember a kiutasítás dacára sem távozott el és így a megtámadott asszony, hogy a vitának véget vessen, sarkon fordult, ott hagyta Hartmann és szobájába ment, ahol bezárkózott. Hartmann ekkor eltávozott, de kis idő múlva vissza ment, behatolt Kristófné lakásába, ahol megtámadta az asszonyt, földhöz vágta, a hasára térdelt és fojtogatta. Kristófné súlyos sérüléseket szenvedett. Feljelentésére az aradi törvényszék 1907. december 17-én könnyű testisértés vétségeért elítélte Hartmann Józsefet 180 korona pénz-büntetésre, esetleg megfelelő elzárásra. Ez az ítélet jogerős lett.

A panaszos nő azonban nem nyugodott meg az ítéletben, hanem azt vitatta, hogy nyolc napon túl való sérülést szenvedett és így Hartmann nem könnyű testisértés vétsége, hanem súlyos testisértés büntette miatt kellett volna elítélni. Az újrafelvételi kérvényt tárgyalás alá vették és meghallgatták a legfőbb törvényszéki orvosi faktort, az igazságügyi orvosi tanácsot. Ennek véleménye a panaszos előadását megerősítette. Az aradi kir. ügyészség az új bizonyíték alapján indítványozta a per újrafelvételét.

Ma volt ebben az ügyben a tárgyalás. Nemes Zsigmond dr. ügyvéd, Hartmann védője ellenezte az újrafelvétel elrendelését, mert véleménye szerint erre törvényes alap nincs; ezzel szemben Pogonyi Nándor kir. ügyész hivatkozva az igazságügyi orvosi tanács véleményére, mint olyan új bizonyítékra, amelyet feltétlenül el kell fogadni, kérte a törvényszéket, az újrafelvételt rendelje el.

A törvényszék helyt adott az ügyész figyelemreméltó érveinek és kimondotta a per újrafelvételét. Nemsokára meg is tartja a bíróság a főtárgyalást.

MULATSÁGOK.

(=) Turisták estélye. A turista-egyesület vigalmi bizottsága tegnap este ülést tartott, melyen a március 6-iki nagy piknik iveit gyűjtötték össze és megállapították az estély részleteit. Az érdeklődésnek, mely a turisták hagyományos estélyét kíséri, élénk tanújele, hogy a tegnapi ülésen 190 tag és vendég jelentette be részvételét, kiknek a jegyeket kiállították. A nagyszámu jelentkezésre való tekintettel elhatározta a vigalmi bizottság, hogy a jelentkezéseket 27-én lezárja, esetleg hamarabb is, ha a jelentkezők száma a 250-et eléri. Érdekelni fogja a turista-piknikeket látogató közönséget, hogy az idei estélyen a vacsorát nem éjjelkor tartják. A táncterem két oldalán lévő étteremben állandóan terítve lesz, ahol mindenki bármikor vacsorázhat a beszolgáltatandó vacsora jegy ellenében. A tea, vagy fekete kávé szintén tetszés szerinti időben fogyasztható el. A figyelmes rendezőség gondoskodik arról is, hogy a hölgyek részére frissítők álljanak rendelkezésre. E célból a két étteremben cukrászda lesz felállítva, ahol málna sorbet, limonádé, narancs, sütemények és torták szolgáltatnak ki. Vacsora előtt a halak és süteményhez sör, a vacsorához és azután bor és borvíz adatik fel. Éjjelkor táncszíne lesz, mikor a nagyteremben kezdetét vesz a gainai menedékház javára rendezett tombola-játék, amikor kisorsolásra kerül a szép és értékes ajándéktárgyak azon nagy tömege, melyek tombola ajándékként mindenholnan összegyűltek. A részvételi díj személyenként öt korona. Jelentkezni lehet az estélyre az egyesületi irodában (Vas-szálló, udvar, I. emelet) 27-éig, mindennap délután 5—7 óráig.

(=) Az aradi vasas-bál. A március 6-án tartandó aradi vasas-bál rendezősége a meghívók szétküldését megkezdte s ez uton kéri a rendezőség az érdeklődőket, hogy amennyiben meghívót nem kaptak, szíveskedjenek Keppiel Zsigmond urhoz, vagy az Aradi Kereskedői Köre titkári irodájához fordulni. A buzgó rendezőség Kneffel Lajos elnök vezetése mellett fáradozik a bál sikere érdekében s tekintve az eddigi vasas-bálak úgy erkölcsi, mint anyag sikereit s a vidék élénk érdeklődését, az idei estély sikere előre is biztosítva van.

(=) Az aradi mív. altiszti kör február 18-án a Fehér Kereszt nagytermében bálát tartott, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényes sikerült. Ott következő felülfizetéseket vettük: Sztankovits Miklós mív. üzl. vez. 20 kor., Steingassner Herman mív. főfelügy., Chirk Vilmos, Farkas Ernő mív. felügy. 10—10 kor., Schmidt Gyula mív. főfelügy. 5 kor., Homonnay Nándor felügy. 2 kor., Valkányi Rezső dr. mív. titkár 4 kor., Fábry Sándor dr. Acsev vez. 5 kor., Dálnoky Nagy Lajos dr. 2 kor., Petrozsényi bányaigazgató 10 kor., Austerweil László dr., Vittmann János Elek, Vajda János ellenőr, Kliegl Rezső, Hoffmann Ottó hiv. 5—4 kor., Banovics László mív. titkár 2 kor., Scheiber vasuti vendéglős 20 kor., Braun Gusztáv Hermann Gyula, Engel Gyula 10—10 kor., Biró Tamás, Schmiedt János 6—6 kor., Schuel

Ferenc. Hetesi István, Opanszky Pál, Marosi Pál (Oroszáza), Márer Adolf (Bpest), Schilling Samu (Piski), Nyókó József (Piski) 5—5 kor., Czernóczky Mihály, Sipos József, Marosi József, Lambert Gyula 4—4 kor., Verner Sándor, Medve Imre, Csányi György, Klein Simon, Popper Károly, Kövesdi Gyula, D. Szabó Mihály 3—3 kor., Dein Miklós, Eisele Miklós, Fehérvári Mihály, Hajas Illés, Kinzler Zoltán, Lantos József, Rohács Sándor, Vég István, Beleznai József, Kemény Józsefné 2—2 kor., Tóth Károly, Varga Sándor, Szűcs György, Szv. Kocsis Károlyné, Náday József, Fehér Imre, Goda György, Farsang Pál, Balogh Mihály, Kozma Gusztáv, Himelsbacher György, Dr. Nagy István, Incze Sándor, Péterfi Pál, Virányi János, Varga Károly 1—1 kor. Fenti felülfizetésekért ezúton mond köszönetet az Altszti kör elnöksége. 918

SZTRÁJKBA LÉPNEK az autobusz sofförök.

Nyolc napos üzemszünet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Ma éjszaka tizenkét óra után az autobusz vállalat sofförjei egy titkos értekezlet tanácskozásának eredményeképp kimondták, hogy reggel öt órakor valamennyien megjelennek az autobusz remizben s ha Szathmáry Károly üzemigazgató nem jelenti ki, hogy a tanácshoz benyújtott memorandumban foglalt tizenkét pontban felsorolt követeléseiknek eleget tesz, akkor nem ülnek fel a gépekre. Minthogy az üzemigazgató, mint alább közlendő nyilatkozatából kitűnik, már szombat délután jelezte, hogy a követeléseknek eleget nem tesz, valószínű, hogy reggeltől kezdve az autobusz sofförök sztrájkba állnak, vagy ami szintén nincs kizárva, kilépnek a vállalat szolgálatából.

Megírtuk lapunk szombati számában, hogy a tanács nem fogadta el a sofförök memorandumát, mert arra az álláspontra helyezkedett, hogy azok munkaadója első sorban Szathmáry Károly, a gépüzemek igazgatója, akit megbízott azzal, hogy tárgyaljon a kocsivezetőkkel s egyszersmind utasította őt arra, udassa a sofförökkel, hogy kérelmüknek az a pontja, melyben fix fizetést követelnek, elvi nehézségekbe ütközik és már eleve elutasítandó.

Az üzemigazgató magához vette a memorandumot és ma délelőtt meg is kezdte az alkudozásokat. A sofförök elégedetlenségével, rugózkodással vették tudomásul, hogy a tanács nem akar szóba állni velök, de azért meghallgatták az üzemigazgató proposícióit, aki ki-elentette előttük, hogy általánosságban nem fogadhatja el a tizenkét pontban felsorolt követeléseiket, de a kölcsönös méltányosság szem előtt tartásával hajlandó oly intézkedéseket tenni, melyek a sofförök helyzetét tetemesen megjavítanák.

Kijelentette, hogy egy segélyalapot fog létesíteni, melyet részben az autobusz jövedelme, részben a város dotál és arra szolgál, hogy jutalomra érdemes gépkocsi vezetők fizetése fokozatosan emeltessék.

A kilométer pénzeknek a kétszeresre való felemelését is kilátásba helyezte, de csak azok részére, akik már kezdet óta a vállalat szolgálatában állanak és szorgalmukkal erre rászolgálnak. A kilenc órai munkaidőre vonatkozó kérelmet nem vehette figyelembe s a túlórázáért kért 50 fillér pótlékot sem tartja teljesíthetőnek.

Tekintsenek — ugymond — engem munkaadójuknak, aki ép úgy szívesen viselem a vállalat érdekeit, mint önök s aki sokkal jobban gondoskodom az önök életének biztonságá-

ról, mint ahogy azt a magaméval teszem. Nem áll az, hogy önök egyik lábbal a börtönben, a másikkal a sirban állanak, mert amíg én állok a vállalat élén, addig kezeskedem a sofförjeim életének biztonságáról.

Az üzemigazgató szavai hatással voltak a sofförökre. Délután az Aradi Közlöny munkatársa előtt ki is jelentette, hogy véleménye szerint az üzemből zavar nem lesz és sikerül békés megoldásra jutni.

Estére azonban a helyzet teljesen kiélekedett. Az üzemigazgató felfogása szerint külső befolyásolás következtében hiúsult meg a békekötés. Ezt eldönteni a késő éjjeli órában nem lehet, de tény az, hogy az esti órákban már látszott, hogy a sofförök készülnek valamire. A megállásokat sem tartották be pontosan, a megengedettnél sokkal nagyobb menetsebességgel hajtottak, hogy minél hamarabb gyűlésre jöhessenek össze. Titokban tartották a gyűlés helyét, ahol körülbelül éjfél táján tanácskoztak rendkívül izgatott hangulatban. A tanácskozás után egyhangúlag kimondták, hogy reggel öt órakor megjelennek a munkahelyen, felszólítják utóljára az igazgatót a kérelmek teljesítésére. Ha tagadó választ nyernek, sztrájkba lépnek. Délelőtt kilenc órakor a polgármestert keresik fel, akitől addig nem távoznak, még kielégítő választ nem kapnak.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az éj folyamán az üzemigazgatót, aki tőle tudta meg az eseményeket. Kijelentette, hogy nyugodtan fogadja a sztrájkot, amely legfeljebb, ha egy héttig tartó üzemszünetet fog előidézni, mert néhány nap múlva begyakorlott sofförök állanak rendelkezésére. Sajnálja a félrevezetett embereket, akik túl idején kenyér nélkül maradnak és akiknek az a legnagyobb hibájuk, hogy nem számolnak azzal, egy fél éves vállalat nem nyújthatja azt, amit egy olyan, mely évtizedek óta működik.

HIREK.

FÁBIÁN JÓZSEF HALÁLA.

— Arad öröksége. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Általánosan ismert, előkelő aradi családból származott aggastyán hunyta le ma délután örök álmra a szemeit. Fábrián József, a magyar földhitelintézet nyugalmazott főtisztviselője hetvenhárom éves korában ma elhunyt Ferdinánd-utca 9. szám alatt lévő lakásán.

Az elhunyt öreg ur rokona volt Fábrián László nyugalmazott főispánnak és Fábrián Lajos törvényszéki elnöknek. Évekkel ezelőtt jött haza Aradra, amikor budapesti állásától megválva nyugalomba vonult. Fábrián Józsefnek értékes képgyűjteménye volt, amelyet Budapesten szerzett be régen elhalt kiválóságok, külföldi jelesek és modern hazai művészek alkotásaiból. Gyűjteménye Ferdinánd-utcai lakásán több szobát foglalt el. Általában az öreg urat úgy ismerte mindenki, mint aki a művészetek iránt melegen érdeklődött s azt teljes erejével támogatta is.

Fábrián József halálával különben Arad városra tekintélyes összeget érő képgyűjtemény marad. Fábrián ugyanis amikor nyugalomba vonulásakor Aradra költözött, megjelent a polgármester előtt és kijelentette, hogy *tárlatát halála után a városra hagyja*. Alapítólevelet is adott át a polgármesternek, kijelentve, hogy értékes gyűjteményét a városi képtár alapjául szánta. A polgármester megköszönte az adakozást, amely most így a város birtokába jut.

Fábrián Józsefet e hónap 22-én délután 4

órákor temetik a felső temetőben a református egyház szertartása szerint.

Tömeges áthelyezés az aradi üzletvezető ségnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

A napokban nagyarányú személyváltások történtek az aradi üzletvezetőség központjában. E változások a szolgálat érdekében voltak szükségessé.

Áthelyezettek: Weil József főmérnök az aradi osztálymérnökségtől — az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályába; Blaskovich Béla dr. s. titkár az üzletvezetőség I. osztályából — Budapestre. Éber Nándor dr. fogalmazó az üzletvezetőség V. osztályából Kolozsvárra. Kákos László mérnök az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályából — a szolnoki osztálymérnökséghez. Sebők Salamon mérnök a piskii osztálymérnökségtől az aradi osztálymérnökséghez. Eicher György mérnök az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályából — a hátszegi osztálymérnökséghez. Prizbrám Béla mérnök az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályából — a mezőturi osztálymérnökséghez. Illés Dávid mérnök az üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályából — a békéscsabai osztálymérnökséghez. Polifka Ödön mérnök a baja-bátaszéki vonal építő-felügyelőségtől — az aradi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályába. Ecsedy Mihály mérnök a komárom-érsekújvári vonal építő felügyelőségtől — az aradi üzletvezetőség pályafentartási osztályába. Varju János hivatalnok a temesvári szertartótól — az üzletvezetőség V. osztályába.

Az áthelyezettek közül sokakat saját kérelmükre tettek át Aradról, illetve máshelyről Aradra.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 21-én az időjárás: hideg, keleten sok helyütt csapadék.

— **Felemelik a máv. tarifát.** Budapestről táviratozzák: Egy fővárosi estilap írja: A máv. személydijszabási tételét 30 százalékkal felemelik. Az államvasutak igazgatósága erről így nyilatkozott:

— A személydijszabást tényleg meg fogják változtatni. Hogy mikor és miképpen, erről nem nyilatkozhatunk. Hivatalos értesülésünk nincs, csupán azt tudjuk, amit Szterényi József államtitkár egy alkalommal az új beosztásról mondott. Annyit jelezhetünk, bár hivatalosan még nem foglalkoztunk a dologgal, hogy a tarifák emelése *mérsékelt* lesz és nem fogja érinteni sem a harmadik osztály utazóközönségét, sem a helyközi forgalmat. A dolog különben még csak kezdetleges stádiumban van; foglalkozni kell vele előbb a közlekedési tanácsnak, a kereskedelmi miniszternek és csak azután jön a dolog a máv. igazgatóságához.

— **Az osztrák magyar bank ajándéka a tisztviselőnek.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az osztrák-magyar bank igazgatósága, a legutóbb tartott ülésekor *törölte a tisztviselői és alkalmazottai adósságát és előlegeit*, azokra nézve is, akik a fizetésükre a banktól vettek kölcsönöket. Ezek közt 24,000 koronás tétel is van. A banknál összesen 980 alkalmazott működik.

— **Haldoklik a spanyol anyakirálynő.** Lisszabonból táviratozzák: *Mária Pia* portugál anyakirálynő haldoklik.

— **A brádi új aranybánya.** Irunk a minap a brádi új aranybányáról. Erről a *Magyar Kereskedők Lapja* ma érkezett száma az alábbi figyelemre méltó sorokat közli:

„*Új aranybánya r.-t.* címmel múlt százunkban megirtuk, hogy Györffy Árpád báró a brádi „10 Apostol aranybánya” kiaknázására részvénytársaságot alapított. A mint nekünk Aradról jelentik, a február 7-ére összehívott alakuló közgyűlést nem lehetett megtartani, mert nem volt határozatképes és ezért 21-ére újabb közgyűlést hívnak össze. Aradon hírszerint nem valami nagy bizalommal találkozunk ez az alapítási terv.”

— **A függetlenségi- és néppárt békeje.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Végre tíz nap után a hivatalos béke létrejött a függetlenségi és néppárt között. A párt vezérei a békéről telefon útján vettek tudomást. A függetlenségi párt *Hoitsy Pál* elnöklete alatt ma délután tartotta ülését, amelyen megjelentek *Apponyi Albert* gróf és *Günther Antal* miniszterek is. *Hoitsy Pál* tett jelentést arról, hogy az ülés egyetlen tárgya a függetlenségi és néppárt között felmerült konfliktus elintézése. Az értekezleten *Apponyi Albert* a következő kijelentést tette: A függetlenségi és 48-as párt, bár teljes elismeréssel viseltetik a függetlenségi sajtónak és jelesül a Magyarországnak a párt érdekében kifejtett működése iránt, még sem tartja helyén valónak, hogy a párt egyes hírlapi polémiaiába avatkozzék. A párt elnöksége érintkezésbe lépve a néppárttal közösen azt a meggyőződést szerezték, hogy egyik párt sem azonosíthatja magát a másik párt ellen intézett támadásokkal. Az értekezlet ezt a kijelentést magáévá tette és elfogadta. A néppárt ugyancsak ma este tartott értekezleten teljesen azonos szövegű előterjesztést fogadott el, csak hogy ott a Magyarország helyett, az Alkotmányt említették meg. Mindkét pártkörben kevesen voltak. A politikusok a helyzetről beszélgettek. Altalában *Kossuth* audienciájától döntést várnak. *Kossuthot* bécsi útjában *Apponyi Albert* gróf fogja elkísérni.

— **A vesztőhely megváltására** a *Kossuth-asztaltársasághoz* beérkezett adományok: *Brecska Károly* gyűjtése a pécskai iparos táncestélyen 1909 febr. 1., beszolgáltatva 1909. febr. hó 9-én: *Zver József* 5 kor., *Garlati János* 4 kor., *Brecska Samuel*, *Bisztorszky Illés*, *Reom János*, *Schneider János*, *Kelemen Balázs*, *Kovács Imre*, *Jobb Jakab*, *Gröbedinger Péter*, ifj. *Schell István*, *Árkossy István*, *Schwarz János*, *Spitzer Jakab*, *Manita Ferenc*, *Barthossy Béla*, *Nagy Mátyás*, *Magyar Mihály*, *Bevánek János*, *Messer József*, *Kulmann Mór*, *Rosinger Sándor*, *Olár Péter* 1—1 kor., *Weismüller Ferenc* 60 fill., *Riemer János*, *Aberle Vendel* 50—50 fill., *Gát Szilárd*, *Munerancz György*, ifj. *Kurunczi István*, *Lipták András*, *Scherer István*, *Müller Emil*, *Kövesdy Alfréd*, *Séner András*, *Kovács András*, *Gihely Lajos*, *Hügye Károly*, *Jóó Sándor*, *Lénárt Mihály*, *Terzon Mátyás* 40—40 fill., *Sipos András* 30 fill., *Kleics József*, *Imre János*, *Kovács Károly* 20—20 fill., *Fissnhan János*, *Steiner Sándor* 17—17 fill., *Kurunczy István*, *Zory György* 10—10 fill.

— **Sorozás Aradon.** Az ideai sorozást Aradon a következő sorrendben tartják meg: *Március* hó 1-én: Az I. korosztálybeliek, 1888. évben született hadkötelesek 250 sorszámaig. *Március* hó 2-án: Az első korosztály 251-től végig és II. korosztály 1887. évben született hadkötelesek. *Március* hó 3-án: a III. korosztálybeliek, 1886. évben született hadkötelesek. *Március* hó 4-én az engedélylyel Aradon sorozandó idegen illetőségű hadkötelesek.

— **Az állami díjnokok a miniszterelnöknél.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az állami díjnokok országos szövetségének 300 tagu küldöttsége tisztelgett ma *Wekerle Sándor* miniszterelnöknél *Batthyány Tivadar* gróf vezetése alatt. A küldöttség emlékiratot adott át a miniszterelnöknek, aki kijelentette, hogy az abban foglalt méltányos kívánságoknak eleget fog tenni. A küldöttség *Günther Antal* igazságügyminiszternél is tisztelgett.

— **A katonai készenlet költségei.** A *N. Fr. Pr.* írja: Azoknak a katonai intézkedéseknek és fegyverkezéseknek költségeit, melyeket a balkáni események az utóbbi hónapokban szükségessé tettek, eddigelé úgy Ausztriában, mint Magyarországon a pénztári állományból fedezték. Az osztrák pénzügyminiszter különféle pénzügyi műveletekkel gondoskodott a pénztári készlet megerősítéséről és ezek által körülbelül 150 millió koronát szerzett. Magyarországon az új kincstári államjegyek kibocsátásából szándékoznak fedezni egyes szükségessé váló rendkívüli kiadásokat. Ez államjegyekből befolyt összeget tulajdonképpen új beruházásokra, államvasuti, vasművi és bánya-beruházásokra szánták. E beruházásokra 1909-re szánt összeget tényleg a beruházásokra fordítják és a következő évekre szánt összegeket is csak sürgős szükség esetén fordítják majd katonai kiadásokra. A szükséges összes kiadásokat most 120—150 millió koronára becsülik.

— **A jegybank új fiókja.** Az Osztrák-Magyar Bank úgy látszik nem igen hisz az önálló magyar bank felállításában. Ugy rendezkedik be, mint amely biztosra veszi szabadalmának meghosszabbítását. Legújabbán *Nyiregyházán* nyit fiókot. A várostól már kapott is e célra telket.

— **Házasság.** *Rákosi Endre* dr., a *Budapesti Hírlap* és az *Esti Újság* munkatársa ma tartotta esküvőjét *Baán Ellával*, *Baán Endre* dr. sopronmegyei és Sopron városi főispán leányával.

— **A vágóhídi léghűtő.** Ma délután *Lőcs Rezső* gazdasági tanácsnok értekezletre hívta össze az aradi mészárosokat és henteseket s megismertette velük a mérnöki hivatal által elkészített terveket, melyek alapján a vágóhídi léghűtőt be fogják rendezni. A mészárosok kijelentették, hogy készségesen akceptálják a vágatási díjak olymértű felemelését, hogy a léghűtő a város megterhelése nélkül legyen létesíthető. A legközelebbi közgyűlés fogja elrendelni a munkálatokat.

— **Szerbiába szökött katona.** Temesvárról írják: *Rosu János*, gyárvárosi rendőr ma reggel a városi kertésztelep táján érdekes leletre bukkant. Egy csomag volt gondosan az utra elhelyezve, melynek tartalma egy bakaruha és bajonet volt. Egy levél is volt a csomagban, melyben meg van írva, hogy a becsületes megtaláló vigye a holmit a kaszárnnyába, mert tulajdonosa. *Schüssler Ignác*, a hatvanegyedik gyalogezred tizedik századának közlegénye ünnepélyesen bejelenti, hogy tekintettel a politikai helyzetre, *Szerbiába* szökött. A rendőrségen kitűnt, hogy *Schüssler* a büntetőhatóságok régi ismerőse. Lopásért s hasonló cselekedetekért már több ízben volt büntetve. Hadseregének legújabb oszlopáért tehát nem bígyeljük Szerbiát.

— **A Schlesinger és Polákovits cég megszűnik.** Az *E-s* mai száma írja: Az ország egyik legnagyobb terménykereskedő, cége a *Schlesinger és Polákovits* cég, — mint értesültünk — megszűnik. A cégnek az egész országban kiterjedt hálózata van s minden fontosabb városban volt képvisellete: de külföldön is jól ismerték. A cég két tulajdonosa, *Polákovits Mátyás* és *Sándor Pál*, ezentúl gazdálkodni fognak, míg magát az üzletet valószínűleg a cég főbb hivatalnokai veszik át.

— **Halálozás.** Egy fiatal asszonyt ragadott ma el a kéréllhetetlen halál és ez a haláleset mély gyászba borítja egyik kollégánkat, *Szudy Elemért*, az Arad és Vidéke felelős szerkesztőjét. *Szudy Elemérné*, szül. *Szántói-Szabó Anna*, a gyulai József főherceg-szanatóriumban ma meghalt. Az elhunyt még csak huszonhat éves volt. Évek előtt lépett föl nála a halálos kór: a tüdővész. Férje a leggondosabb gyógykezeltetéséről gondoskodott, elvitte enyhe éghajlatu vidékre, hiába. A beteg állapota nem javult. Legutóbb a gyulai szanatóriumban kezelték. Állapota az utóbbi időkben mind rosszabbra fordult és néhány nap óta volt agóniában. Tegnap délután megváltotta szenvedéseitől a halál. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz Gyulán. A gyászoló férj iránt általános a részvétel.

Tulipán Pál február hó 18-án életének 56-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Lippán.

Vajtovits Ödön m. kir. pénzügyi szemlész február 20-án 36 éves korában Csermőn meghalt. Temetése február 22-én délután 3 órakor lesz Aradon.

A minoriták templomában a farsangi istentiszteletek sorrendje a következő: Mind a három napon reggel 7 órakor szentmise szentség kitéttel, egész nap szentség imádas, d. u. 5 órakor szentbeszéd, melyet *Szentiványi Károly*, az országos katolikus szövetségek vezérigazgatója tart, utána litánia szentség betétellel. Ezenkívül vasárnap d. e. 8 órakor is tartatik szentbeszéd, s minden órában szentmise.

— **Életunt cselédeány.** *Szeless Margit* 17 éves, aradi születésű cselédeány, aki a Radnait ut 9. szám alatt lakó *Cobor Ottónál* volt alkalmazásban, ma délután öngyilkos szándékkal marólugot ivott. Eszméletlen állapotban a kórházba szállították. Nem tudták kihallgatni s így nem tudható, hogy miért követte el a tettet.

— **Ügyvédi vizsga.** *Gabos Jenő* dr. aradi ügyvédjelölt, *Glück Ignác* ismert könyvkereskedő fia ma sikerrel vizsgázott a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt, amely ügyvéddé avatta.

— **Jótekonyság.** A szegénytanulók számára a héten a következő adományokat vettük: *Kintzig Mária* egy zsák lisztet; *Dániel* növér, dr. *Keresztes Gyuláné*, *Kristófy Jánosné* élelmiszereket; *Lukács Lajosné* és *Lukács Gyuláné* élelmiszereket és 110 darab narancsot adományoztak. Fogadják e nemeslelkű adakozók ezuton is hálás köszönetemet. Özv. *Hauser Károlyné* ezredesné, egyesületi elnök. — A szegénytanulók konyhájában a jövő héten *Lőcs Rezsőné* és *Steiner Ferencné* ügyeletesek.

— **Harc az alkohol ellen.** *Jancsiovics Ferenc* főreáliskolai tanár ma délután 3 órakor az ipartestület tanácskozó termében (I. em.) Az akarat nevelése címen nyilvános előadást tart. — Vendégeket szívesen lát az alkoholelleses „Kitartás” páholy.

— **Lehet-e a volt rab községi előjáró?** Egyik vidéki községben egy 18 éves korában fogházbüntetést kiállott s ma már 50 éves egyént községi előjárónak jelölték. A járási főszolgabíró megfőlebbezte a jelölést. A belügyminiszter, a főlebbezés elutasításával kimondotta, hogy az illetőt községi előjáróvá meg lehet választani, a virilisták névjegyzékébe azonban még akkor sem vehető föl, ha erre az adófizetésbeli képessége föl is jogosítaná.

— **Köszönetnyilvánítás.** A népkonyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: *Glück Károlyné*, dr. *Lóvinger Miksáné*, *Abraham Adolf*, *Reininger A. Samu* 10—10 koronát, amely nemes szívű adományokért benső köszönetét fejezi ki az elnökség. A védasszonyi tisztet a jövő héten *Hajós Árpádné*, dr. *Kovács Marcellné*, dr. *Mittler Izidorné* és dr. *Nagy Sándorné* urnők lesznek szívesek ellátni.

— **A Kőlcsey-egyesület a vesztőhelyért.** Az aradi Kőlcsey-egyesület választmánya ma tartott ülésén Varjassy Árpád elnök indítványára elhatározta, hogy az aradi vesztőhely megváltásához száz negyszögöl területének árával járul hozzá.

— **Száztíz éves ember halála.** A legnagyobb ritkaságok közé tartozik, amikor akad egy-egy fehér holló számbamenő embertársunk, aki az élet göröngyös utain szép csendesen eléri az évszázados küszöböt, vagy csak közelébe is jut. A küzdelmes élet nagy taposó malom, amely megőrli már öt-hat évtized alatt az emberi szervezetet és csak a sors különös kegyelméből — vagy talán büntetésül — éri meg a kilencedik és elvéve a tizedik X-et. A biharmegyei margittai járás Almás nevű községe azonban még itt is hatalmas rekordot teremtet. Tudósítónktól kapjuk ugyanis a hírt, hogy ott tegnap meghalt egy Dán Demeter nevű öreg zselér ember, akiről kiderült, hogy nem kevesebb mint száztizévet élt és így három évszázad küszöbét lépte át. Még a tizenharmadik században 1799-ben született s így már megérte az első császárság korát s tíz éves volt, amikor Napoleon Győrnél megverte János herceget. A szabadságharc mint élete javában levő férfit találta, ő is ott volt a hős honvédek sorában s küzdött a magyar nemzet szabadságáért. Biharmegyében született s ott élte le öreg napjait is, de a korát megcáfoló fiatalos kedéllyel és erőteljes állapotban. Két évvel felezett még — amint híradásunk szól — saját maga kapálta fel krumpoltermő földcsékjét és csak a múlt nyáron hullott ki kezéből a munkás szerszám. Közel egy évet betegeskedett a matuzsálemi kort élő Dán Demeter, amíg tegnap aztán szép csendesen elköltözött az árnyékvilágból. Harom évszázad emlékeit vitte magával a sírba.

— **A Központi-szállóban ma tombola estély.**

— **Hölgyek mosakodás után, urak borotválkozás után arcöbük üdéntartása miatt használják Kárpáti János aradi gyógyszerész Benzoe tejcrémét.** Ára 1 korona. 893

— **A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi söresarnokában kapható.** 44

— **Likör aromák kitűnő likörök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál.** 171

TARKASÁGOK.

(A perverz vő.) Egy aradi hivatalnokról az ismerősei jól tudták, hogy az anyósával állandóan hadilábon áll. Azt beszélték, hogy emiatt a feleségétől is el akar válni, mert az asszony mindig az anyjának adott igazat a pörpátvarokban. A hivatalnok azonban mégis megbékült a feleségével, de kikötötte, hogy a sok és súlyos beszédű anyósának nem szabad a házhoz járni. Az erélyes férj barátai között nagy feltűnést keltett az a felfedezés, hogy az anyósát állandóan a házában látták. Akármikor odamentek, az öreg asszony mindig ott volt és úgy kiabált, mint egy öreg tábornok. Tudakolták egymástól ennek a hirtelen változásnak az okát. Az egyik barátja ezt a felvilágosítást adta az érdeklődőknek:

— Én tudom, mi az oka a dolognak. Az anyós hozzájuk költözött, mert a veje úgy akarta ezt. Ugyanis a barátom perverz ember.

— Perverz ... Talán az anyósával van ...

— Igen, perverz ember. Kéjeleg az anyósa szónoklataiban. A szegény fiu nemrégén cugott kapott és ettől megsiketült. Ettől fogva elrendelte, hogy az anyósa náluk lakjék és háborítlanul kiabáljon. És ő kéjeleg abban, hogy ezt úgy se hallja.

(A praktikus fiu.) Valamelyik elemi iskolában a hittanár azt magyarázta a nebulóknak, hogy abban az esetben, ha valakit nagy öröm ér, a szenteknek gyertyát kell bemutatni a templomban, vagy más, a szenteknek tetsző dolgot kell tenni. A tanár a magyarázat végeztével megkérdezte egy ismert aradi orvos kis fiát:

— Tehát mit tesz egy derék ember legelőször, ha hosszú súlyos betegségéből fölgyógyul?

A gyerek folyékonyan ezt felelte:

— Ha az csakugyan derék ember, akkor legelőször az orvosnak fizet a gyógyításért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A templomfosztogató.** Zsunkán János többször büntetett csavargó január 16-án betört a pajemári görögkeleti templomba, ahol felfeszítette a perselyt, amelybe a kegyeletes célra szánt összegeket gyűjtötték és abból a benne levő tíz korona pénzt ellopta. De elvitt magával egy csomó iratot is, amelyeket a sötétben bankóknak nézett. Mikor azután látta, hogy értéktelen papirosok, távozása után elszórta az uton. A csendőrség a szétszórt papirosok nyomán a tettest felfedezte és letartóztatta. Ma ítélkezett felette az aradi törvényszék és a beismerésben levő vádlottat elítélte nyolc havi börtönbüntetésre.

§ **Pörölök Latkóczy örököseit.** A tragikus módon elhunyt Latkóczy Imre neve ma a hivatalos lapban bukkant föl újra. Idézés jelent meg a hivatalos lapban, amely idézés így szól: Idézés. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék közhírré teszi, hogy Erdős Rezső felperesnek, néhai Latkóczy Imre örökösei, Latkóczy Irén férj. Krenesey Gézané, Latkóczy Etel férj. Majthényi Gézané ismert örökösök és néh. Latkóczy Imre ismeretlen örökösei alperesek ellen 1500 korona és járulékaik iránt folyamatba tett váltóperében a kereset felett a váltótételezés értelmében tárgyalási hatánapul 1909. évi március hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája tüzetett ki a kir. törvényszék pertárába és hogy néh. Latkóczy Imre ismeretlen örökösei részére ügygondnokul Spatz Tivadar dr. budapesti ügyvéd nevezetett ki. Felhivatként néhai Latkóczy Imre ismeretlen örökösei, hogy ügyük célszerű vitele iránt nevezett ügygondnokot kellőleg utasítsák, vagy a kitűzött tárgyaláson más ügyvéd által jelenjenek meg, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák. Budapest, 1908. évi december hó 31. napján. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék.

§ **A megvádolt anyakönyvvezető.** Budapestről írják: Fischer István és Szlávik Nándor tatabányai lakosok tavaly panaszos beadványt intéztek Andrássy Gyula gróf belügyminiszterhez. Elmondották ebben, hogy Erdélyi Korionán, az ottani népiskola igazgatója, mint állami anyakönyvvezető igen gorombán bánt velük és egy esketésről kiutasította őket a hivatalos helyiségből. Ezenkívül több visszaéléssel is megvádolták Erdélyit, aki nyilvános rágalmaszások miatt pört indított ellenük. Ma tárgyalta ezt a pört Makucz budapesti bíró tanácsa, a mely elítélte Fischert két heti, Szlávikot négy heti fogházbüntetésre.

§ **A katonatisztnek muszáj lőni a civilre.** Nagyváradon a honvédhadbírósa előtt egy ügyben tanúkihallgatások folynak. Maga az ügy nem a lényegében érdekes, hanem csak azért, mert megvilágítja, hogy milyen felfogás uralkodik katonáknál a becsületről. Két honvédhadnagy az eset hőse, akik közül az egyik egy rendőrt kardjával megsebesített. A nagyváradon hadbírósa most polgári tanukat hallgat ki a tisztek viselkedésének részleteire, vajjon azok nem követtek el rangjukkal össze nem egyeztethető botrányt. Különösen annak a kérdésnek a tisztázását kívánta a főparancsnokság, hogy kiáltotta-e az egyik tiszt e szavakat:

— Szavamra mondom, keresztül lőlek!

A főparancsnokság ezt azért tartja fontosnak, mert a tisztek tudvalevőleg elő sem vették revolverüket, habár a Browning zsebükben volt. Vagyis azt kutatják, hogy ha fenyegetett a tiszt, miért nem lőtt s ez esetben azért vonják felelősségre, mert pisztolyát nem használta.

A tanuk vallomásából egyébként bebizonyosodott, hogy a két hadnagy félreértés következtében tüzött össze a rendőrről. A becsületsszavas fenyegetést pedig egyik sem használta.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

K. S. Nem közölhet!

ÚJ KÖNYVEK.

* **A teremtés napjai.** Horváth Zoltán nehéz és hálátlan, de érdemes munkára vállalkozott, mikor a vallás és tudomány fölfogását igyekszik megegyeztetni a világ teremtésének ropant problémája körül. Könyvének sok érdekes részlete van, a szerző elég tájékozottságot is tanusít a bonyolult kérdésben. Virchow kétféle álláspontja Haeckellel szemben sokkal ismeretesebb, hogysem Horváth figyelmét elkerülhette volna és Dubois Raymond tekintélye nem ebben a tudományos körben döntő. A fejlődés tagadása természetes álláspontja a dogmatikus szerzőnek, de kissé merev, maga tartásának nincs elegendő bizonyító ereje, főként, mikor Haeckelt egyszerűen csalással vádolja s ezzel korunk egyik legnagyobb kutató és alkotó természettudósát így-kszük olvasói előtt meggyanusítani. Egyébként Horváth Zoltán könyve nagyon érdekes és méltó a művelt közönség figyelmére. A tanulmány ára mindössze 1 korona: kapható a szerzőnél Rimaszombatban.

* **Tudományos zsebkönyvtár 204—206. füzeté** igen érdekes tartalommal jelent meg. E számok alatt ugyanis a világszerte ismert magyar sakkmeister Maróczy Géza „Sakk” cím alatt írt egy könyvet a kezdő sakkozóknak. Igen érdekesen írja meg a mester a sakkjáték eredetét és fejlődését, utasításokat, kombinációkat közöl a játékról. Azt hisszük, hogy e mű nem szorul ajánlásra. E füzetet a Stampfel-féle könyvkiadóhivatal adta ki, amely azonban bármely könyvkereskedésben 1 kor. 50 fillért kapható.

* **Thália vidéken** cím alatt egy érdekes és karak eristikus könyv jelent meg. Benkő Gyula udvari könyvkereskedő kiadásában, szerzője Orbán János. A címe már eleve elárulja, hogy mily tárgyról ír a szerző s a címlap jellegzetes rajza quasi magyarázatul szolgál az egész műre. A könyvnek kétféle értéke van: először, hogy felette érdekes s könnyű nyelvezeténél fogva igen élvezhető; a másik értéke, hogy szinte pszichológiai műnek lehet nevezni, mert oly hűen ecseteli Thalia vidéki egyéneinek örömeit, szomorúságát. A könyv igazi értékét a színészek tudják értékelni, mert sok eset van a könyvben, mely jellegzetes vonatkozásban van az ő életük eseményeivel. — A laikusra nézve pedig kétszeresen értékes, mert magyarázatot nyer oly vidékről, melyen aligha fog járni. Ára 2 korona.

Erdekes könyv jelent meg, címe: *Életünk és nemünk.* Írta Aszlányi Dezső. A munka címlapján azt hirdeti, hogy megoldotta az összes nemi problémákat és ezek között az oly fontos és érdekes kérdést: a fiu vagy leány kérdést. A szerző állítása szerint a tisztán számadatok alapján teljes bizonyossággal előre meghatározható, hogy mikor születik az anyának fiu- vagy leánygyermek. Ezenkívül még több érdekes tételt magyaráz a szerző, felmenti az összes szexuális vádlottakat, az öreg korokban szerelemre gyulókat, stb. s minden állításánál bizonyítékokra hivatkozik. A munka ára 5 korona, kapható minden könyvkereskedésben, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Modern Irodalom” kiadóhivatala, Budapest, VII. Rák csi ut 85.

* **Margit-virágok** cím alatt Benkő Gyula udvari könyvkereskedő kiadásában Budapest, Mühlbeck Károly címrájzával díszített s nemcsak külsőleg, hanem belül is igazán tartalmas könyv jelent meg, melynek ára fűzve 2 korona, selyem kötésben 4 korona. Szerzője Szendrői József jónevű poéta, kinek mindegyik versében igaz érzés, gondolat, valami bájos, melabus hangulat van. A könyv első része melankolikus szerelmi regény, apró harmónikus dalokban elbeszélve, mely rövid lélekzetű költeményeket főképpen a mély érzés, az őszinteség teszi szimpátiussá: színes, meleg nyelvűk, dallamos verselésük pedig a költői technika urának mutatja a szerzőt. Második részben foglalt elmélkedő költemények Szendrőinek nemes rezignációja életfelfogásáról tesznek megkapó tanúságot. Egy subjektív költő közvetlen megnyilatkozása azok a formás, hangulatos dalok, melyek nemcsak a Margit, hanem egyáltalában az ideálisan érző nők szívében általános visszhangot fognak kelteni.

Egyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsio által.

Kényes iny és gyomor

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a 6001

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálabb, mint a közönséges csukamájolaj. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio valóban a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — körük figyelembe venni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

= Az aradi kereskedelmi és iparkamara február hó 26-án, pénteken délután fél öt órakor, székházának (Gróf Apponyi Albert-körút 11. sz.) nagytermében közgyűlést tart. A napirend tárgya: Az új ipartörvény tervezet tárgyában teendő felterjesztés.

= Tenyészbika vásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a m. k. gazdasági felügyelőséggel karöltve, március hó 3-án, Aradon fogja VIII. tenyészbika vásárját rendezni, amely vásárok már évek óta rendszerezve, nemcsak Arad, de a szomszédos vármegyékben is igen jó hírnévnek örvendenek, amennyiben a községek a köznyelési célokra szükséges apaállatokat ezen a vásáron a legkevesebb költséggel és fáradsággal, biztos helyről, kiváló szakemberek közreműködése mellett szerezhetik be. A tenyésztők ré zéról a vásárra már eddig is közel százötven darab, legnagyobb részt simmentáli és berni tenyészbika van bejelentve, noha a bejelentési határidő csak e hó 25-én fog lejárni. A vásárra vonatkozólag bővebb felvilágításokkal az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala bárkinek készséggel szolgál.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 20.

Amerika változatlan Kínát, vételkező mérsékelt. 10 ezer métermázsza szilárdan tartott.

Az arak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	13.24—3.5	13.19—13.20
Tengeri májusra ...	7.43—7.44	7.41—7.45
Rozs áprilisra ...	10.46—10.47	10.46—10.47
Zab áprilisra ...	8.79—8.80	8.78—8.79
Buza 1909 októberre ...	11.34—11.35	11.32—11.33
Rozs októberre ...	9.60—9.61	9.53—9.55

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	626.75
Magyar hitelrészvény ...	734.25

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 140—141 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 139—140 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 39—140 fillérig.

Sertéslétszám: Február hó 17. napján volt készlet 19 488 darab, február 18. napján felhajtott 165 darab, február 18. napján elszállított 92 darab, január 19. napjára maradt készletben 19 561 darab.

A bizonyított sertés üzlet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Február 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Bogáts József utazó Kolozsvár. — Verebelyi Marsó Lajos joghallgató Budapest. — Gergely Izsó utazó Budapest. — Feiszig Herman gyáros Felek. — Beikos Márton maganzó Budapest. — Lámer Lajos igazgató Budapest. — Deits Sándor utazó Bécs. — Vadász Henrik utazó Nagyvárad. — Schenker Zoltán hadnagy Nagyvárad. — Pap Árpád hadnagy Szeged. — Sándor Zsigmond utazó Budapest. — Wessely Dezsó

utazó Budapest. — Kemény Sándor utazó Budapest. — Bagyó József utazó Budapest. — Maczkó János állatorvos Szeged. — Pászthy Kálmán huszárezredes Szeged. — Vogel Manó utazó Budapest.

Központi szálloda. Petényi József gyáros Budapest. — Rodosi Sándor utazó Budapest. — Radó Ernő utazó Budapest. — Mayercsak Aurél ker. utazó Temesvár. — Von Jakab ker. utazó Budapest. — Bucs Béla utazó Bécs. — Pollák M. r. utazó Budapest. — Markus Jenő utazó Budapest. — Horváth Márton utazó Budapest. — Lukács Lajos utazó Budapest. — Bányász Henrik utazó Budapest.

Vas szálloda. Back Mór utazó Budapest. — Grosszek Dezső kereskedő Hátszeg. — Suhajda Antal jegyző Csermő. — Majer Sándor utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Reskovszky Ödön műszaki tanácsos Budapest. — Vogel Vilmos utazó Budapest. — Kerner Lajos vasuti hivatalnok Szeged. — Szilka Zsigmond intéző Mezöhegyes. — Bollman Béla építész Budapest.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi február hó 21-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor ársékeltek helyekkel:

Virraszt a szerelem.

Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Ples és Caillavet. Fordította: Adorján Andor.

S Z E M E L Y E K:

De Juvigny	Folliau z. é.	Vernet Adolf	Szendrey M.
Jacqueline	H. Harmath J.	Merlin abbé	Várnay Jenő.
Carteret	Ditről Mór.	Juvigny	Martonf. R.
Lucienne	Novák Irén.	Rose	Benkőné.
Bernier Sophie	Zalay Margit.	St. Hermine	Abai Ilonka.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Estefél 9 órakor, rendes helyekkel:

A) bérlet. A) bérlet.

Az erdőszleány

Operette 3 felvonásban. Írták: B. B. ch. under. Zenejét szerezte: G. Jacsó. Fordította: Revész Ferenc. A versket Országos Biztalan.

S Z E M E L Y E K:

Ilk József	Martonf. R.	Rutern. ovag Szabó L.
Gróf Loeben	Polgar S.	Földessy
Gróf Sternfeld	Ditről Mór.	Földessy
Josefine	Kun Irén.	Lang. Erdősz
Othegraven	Benkőné.	Krisztina
Gróf Kolonitzki	Kertész D.	Sz. Rontay B.
		Wal. erl. Peter
		León y Leo.
		Mika
		Zalay Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Fényes farsangi műsor.

Műsor: 1909 február hó 21-én, vasárnap:

1. A rövidlőrő udva lő. Komikus. — 2. A két jó barát. Kacagató. — 3. Hüvelyk Matyi. Mesekép. (Színes). — 4. A fetejű invalidus. Komikus. — 5. A szomszéd csendőre. Komikus. — 6. Egy kellemetlen szippantás. Komikus. — 7. A fegyverek áasztása. Komikus. — 8. A kellemetlen vad. Komikus.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Az előadásra 10 óráig lehet menni.

Az előadások a 11. és 12. sz. 33. egyelőzred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Van szerencsém a m. t. uri közönség b. tudomására hozni, hogy a

Márton és Hirsch

cégből barátságos uton megváltam és

Andrássy-tér 18. sz. a.

(Lócs-ház)

a mai napon egy a modern kor követelményeinek mindenben megfelelő, elsőrangú

uri szabó üzletet nyitottam.

Legfinomabb bel- és külföldi gyapjuszövegek raktáron. Megrendelések a legújabb divat szerint, legfinomabb és tartósabb kivitelben eszközöltetnek.

B. pártfogását kérve, maradtam kitűnő tisztelettel

905

Hirsch Antal,

uri szabó.

Özv. Vojtovits Ödön szül. Fehér Mariska a maga, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel jelenti felejthetetlen férjének, illetve gyermek, testvér, vő, sógor, rokon és barát

Vojtovits Ödön,

m. kir. pénzügyőri szemlélsz.

f. évi február hó 20-án délelőtt 11 órakor, életének 36-ik s boldog házasságuk 5-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest hirtelen történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai február hó 22-én délután 3 órakor fognak Aradon, az alsó-temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért március hó 1-én, délelőtt 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás és béke poraira!

Csermő-Arad, 1909. február hó 20-án.

Özv. Vojtovits Istváné, felesége Vojtovits Amália ferj. Moje-ányi Mihály. Vojtovits Olga, Pista és Gyula testerei. Fehér Sándor és neje szül. Rucska Rozália, após, anyós Fehér István és János sózoroai. 925

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete. Arad, Szabadságtér 20.

Fabián Józsefné szül. Otrubay Irma a maga, úgy testvérei, azok gyermekei és a többi rokonok nevében, mélyen megtört szívvel jelenti felejthetetlen férjének, illetve sógornak, unokatestvérnek, rokon és barátnak

Fabián József,

nyug. magyar földhitelintézeti tisztviselőnek

folyó évi február hó 20-án délután 5 órakor, életének 73-ik s boldog házasságuk 42-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 22-én, délután 4 órakor fognak Ferdinánd-utca 9. számú házból, a református hitvallás szertartásai szerint tartandó ima után a helybeli felső-temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. 924

Aldás és béke poraira!

Arad, 1909. évi február hó 20-án.

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete. Arad, Szabadságtér 20.

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

SAVANYUVIZ

A diéta étele

A légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tődő- és mellhártya-gyulladásnál.

KHC

POPOFF

a legjobb TEA a világon

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás

könyvek, papíráruk és írószerekben

üzletátelhelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer kereskedésében

661

Weitzer János-utca

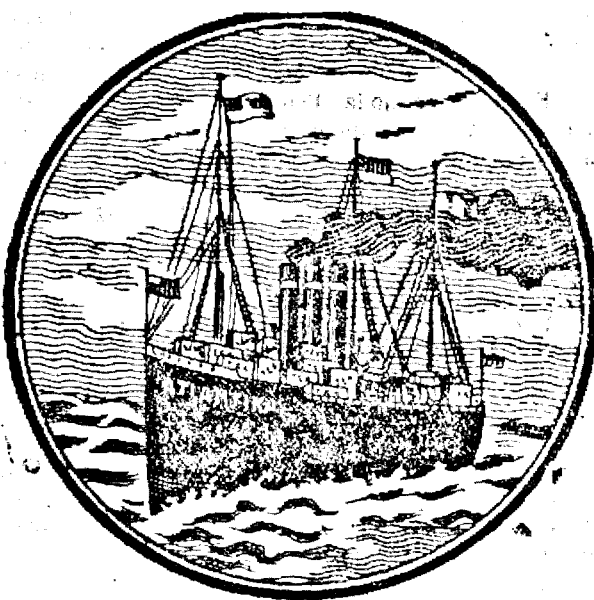
Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-papírok, borítékok, csomagoló papírok

beszerzési árban lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

Reggel, délután és este

igyunk
ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert **káros szagától mentes**

kávé, tea, rum.

A kirakathban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Videki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. február hó 20.

Keresünk:

Aradra: 1 fűszer szakmabeli segédet és 1 irodai tanót.

Vidre: 5 fűszer és vegyes, 2 fűszer, rőfős és rövid, 1 kézmű, 2 vas és fűszer, 1 fűszer, vas és rövid szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvsmerttel bíró segédet és 1 tanoncot.

Alánunk:

Női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 1 a gépirásban is jártas irodai tanót, továbbá 7 fűszer és csemege, 4 vegyes, 1 kézmű, 2 rőfős és divat, 2 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer és 2 cipő, kalap, férfidivat és játék szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

titkár.

Keppich Zsigmond,

321

igazgató.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Blos V.: A francia forradalom. Harvieux: Az idegen. Bársony J.: Sugok valamit. Seress J.: A végzet. Pakots: A nyáradi kényur. Czobel M.: A két arany hajszál. Orczy Emma: Megfizetek! Pekár Gy.: A fringiai sipka. Dinklage: Az ötödik feleség. Buwer: B, és virradat. Dandot A.: Malomból irt levelek. Gagghy D.: A vetélytársak. Szomaházy J.: Aranykód. Arcubaschew: Ssanin. Dr. Wiczmány J.: Pillanat. Dostojewsky: Az ördögösök. Dr. Szász: Pestmegyei adomák. Harland H.: A bi-boros burnótszelencéje. Jutassy: Koszmátika. Eckenstein: Békét a konyhának. Croker: A hol a boldogság terem. Eschelbach: A szeretet boldogít. Vértési A.: Varga Imre. Bálint I.: Keleti képek. Hankó: Universum IV., Kóbor T.: Munka.

Némethen: Jerome u. Tharaud: Aus Sturm u. Not. Bourg-t: Der Emigrant. Stacpoolle H.: Fanny Lambert. Mereschkowski: Leonardo da Vinci. Liebchen: Ein Roman unter Männern. Barisch H.: Zwölf aus der Steiermark. Franzos K. E.: Judith Trachtenberg. Schnitzler A.: Liebelei. Alerna Sybilla: Eine Frau. Jasitschek M.: Eine Liebesnacht. Grat M. H.: Der Mann auf dem Bock. Wasner G.: Dornröschen (Roman) Stillebauer: Die blaue Blume. Malot: Heimatlos. Artzibaschew: Sanin. Hornung E. W.: Ein Dieb in der Nacht. Veith Mizzi: Komtessens Tagebuch. Saussay V.: Frauenärzte. Heimbürg W.: Über steinige Wege. Croker B. M.: Das spanische Halsband. Rheinau K.: Dem Lichte entgegen. Stratz R.: Herzblut. Harder A.: Irdische und himmlische Liebe.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak és tiszták!
Videki bérlet

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.

vagy fizetenkint 14 fill.

Sang u. Klang I-IV. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon. Szirmay: Háromtól hatig. Férjek vonata. Szerelmes utcák. D'Albert Tiffand. Jacobi: Van de nincsen. Curtis: Sorrentói emlék. Nádor: Kimegyek a temetőbe. Zerkovitz: Barcarolla. Csibikém. Kunkel: Nagysád akar tőlem kis babát! Ormay: Dicsértessék... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány... Huber: Magyar hősök. Fall: Szerencse malac. Rubens: A hollandi leány. Xaven: csavargó. — Strauss O: A részeg leány.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótlógyűjteménye is megjelent és ingyen kapható.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

311

könyv-, zenemű és papír kereskedése Aradon

Telefon 883. sz.

Steckenpfeil Liliomtisztogató

Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!

Mindenütt kapható.

Folyékony

Somatose

kitűnő szolgálatot tesz

az emésztésnél, gyomor-
meheknél vagy felnőtteknél

Kapható a gyógyszer-
tárakban vagy
drogueriákban.

PICHLER SÁNDOR

PAPIROS, IRÓSZERESÜZLETI-KÖNYV
RAKTÁRA.

ARAD

TELEFON 308. SZABADSÁG-TÉR 1 sz.

Szőnyegnek verseny nélkül való áron közvetlenül megszerzése.

A gödingi termelő- és kereskedelmi társaság (Produktiv- und Handels-Gesellschaft in Göding) közvetlenül a fogyasztóknak kődi elsőrangú díszszőnyegeit vastag senilléből, mindkét oldalon egyforma, páratlanul kitűnő minőségben és csodálatos mintával, a megtévesztésig hasonlít a valódi smirnai kötött szőnyeghez, szintartásért jótállás.

Fali szőnyeg senilléből 5 K 30 f.

100 cm. széles, 200 cm. hosszú.

A szoba legszebb ékessége, a legpraktikusabb ajándék.

Pompás perzsa minták, továbbá állatok, kutya, szarvas, őzcsalád, oroszlan, hattyu, róka stb. Fali szőnyegeink kivétel nélkül legelsőrangú minőségűek, a nedvesség nem hatolhat át rajtuk és a legjobb higiénikus védelem a meghűlés ellen.

Elegans ágyelők

ugyanabból a kitűnő anyagból 1 kor. 60 fill. — Lambréken (ablakvédő), nagyon elegáns, bordó és olív, 120 cm. széles, 140 cm. magas, igen elegáns bordúrral és rojttal 5 kor. 50 fill.

Rendkívül finom szalonszőnyegek

a legelegánsabb perzsa és secessziós mintákban.
140 cm. széles, 200 cm. hosszú 7 K 160 cm. sz. 250 cm. h. 10 K 180 " 270 " 13 K 290 " 300 " 14 K

Minden megrendelés el lesz ragadtatva a minőségűről.

Szétválasztás utánvétellel. Meg nem felelés esetén azonos kicserélés, vagy a pénz visszaküldése.

Produktiv. und Handels-Gesellschaft
GÖDING Nr. 61. sz. (Mórvaország) — Számtalan
elismerő írat. 5975

Védjegy: „Horgony”

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziorvos, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szereknek bizonyult kővérnyomást, csúszást és meghűléseknél, bedőléseknél, sőt kétségtelenül használva.

Figyelemre méltó. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan áruvet fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyészől minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török léreai gyógyszeráránál, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 6. sz. Mindennapi szétválasztás.

3997 - 1909.

Hirdetmény.

Mintán a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. c. 39 §-a értelmében a folyó évi I. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhívattak, hogy a f. évi I. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok s ese leges intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adóilleték, vízszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegségét, pénzüri hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásaik azonnal, a f. évi I. negyed adórészlet- pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy az I. negyed adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni s amennyiben ennek dacára az adó- é hadmentességi-díj és egyéb hátralek járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1909. évi február 15.

A városi tanács.

1904—1909. kb. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 85075—VII. A. 2 1906 szám alapján meghagyom a gyümölcsstermelőknek és kerttulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való védekezés céljából a téli hernyó-fészkeket és lepke tojásokat, valamint a vértetű és darázsfészkeket alaposan irtassák ki. Ezen rovarok irtása már most megkezdendő és addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetű irtására. A cserebogarak irtására külön utmutatást bocsájtottam ki.

Figyelemre méltó az érdekelteket, hogy az, aki a fentebb elso-

rolt irtásokat f. évi március hó végéig elmulasztja, úgy az irtás költségére hatóságilag lesz fogantatosítva, és ezen kívül az 1894. évi XII t. c. 95. §. k. pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1909. évi február hó 4.

Sarlot,
főkapitány.

48—1909. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102., illetőleg az 1908. évi XLII t. c. 19. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. járásbíróóság 1908. évi Sp. 1595/5. sz. végzése következtében Dr. Csillag Béni ügyvéd által képviselt Fenyő Imre javára 148 kor. 10 fillér s járulékaik erejéig 1908. évi augusztus hó 17-én és június hó 27-én fogantatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1126 korona 50 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: bútorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a pécsi kir. járásbíróóság 1909. évi V. 30/2. sz. végzése folytán 148 kor. 10 fill. tákövetelés, ennek 1908. évi február hó 10 napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 164 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig M. Pécskán, az 1065. sz. házról leendő megtartására 1909. évi február hó 25-ik napjának é. e. 40 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pécskán, 1909. évi február hó 8-ik napján.

Tichy Árpád,
kir. jbr. végreh.

917

Szép hölgyek egyszeri használat után meggyőződnek arról, Benzoe-Tejcrème

hogy a szép üde, bájos arcot és kezet egyedül a már 16 év óta általános közkedveltségnek örvendő, ártalmatlan eredeti **Kárpáti-féle**

használatával lehet elérni, mely eltünteti úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél szeplőt és minden arctisztatlanságokat, fagyást és bőrbetegségeket. — **Zsirtalan, ideális szépitőszert.** 1 adag 1 kor., mely 2 hónapra elegendő. Kapható a feltaláló **Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-ter 15. sz.** Továbbá Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál 451 Aradon. — Budapesti főraktár: Török József gyógyszerára Budapest, Király-utca 12. sz.

Mást ne használjon és ne fogadjon el, csak az itt látható védjeggyel ellátott eredeti Kárpáti-féle Benzoe tejkrémet.

Utánzatoktól óvakodjunk.

Nincs többé haj!

Ganibal csodás

szőrtelenítő vize

2 perc alatt, egyszeri használat után teljesen eltűnteti gyökerestől az arcon és a testen (kézen, karon és lábakon) nőtt szőrszálakat. Mem izgatja a bőrt. Hatása biztos, állandó, tökéletesen ártalmatlan és kellemes illatu. Sok hálalrat. Egy flacon erős arczsőrőkhöz 5 frt., tes-hez 5 frt., nagy üveg, uraknak test-szőr ellen 6 frt. Postai szétküldés utánvétel vagy a pénz előleges beküldése után **GANIBAL B. M.** vegyész által **WIEN III.** 5892

részére egy hónapig tartó husvizsgálati tanfolyam tartatni.

Felhívjuk tehát mindazokat, kik ezen tanfolyamon résztvenni akarnak, nevezett kir. állatorvosnál mielőbb jelentkezzenek, aki a jelentkezőket a közelebbiekről értesíteni fogja

Arad, 1909. évi február hó 13.

A városi tanács.

szőrtelenítő vize

Saját termésű kitűnő

tisztán kezelt magyaradi ó és pecsenyeborok

egy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 363

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

3813—1909.

Hirdetmény.

Az 1909. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírásai jegyzék 9 drb. ívet az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi február hó 18-tól számítandó 8 napra a városi fogasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint: Hencz Mihályné, Popé Sándor, Balázs Andrásné, Novák Gyula, Papp Tivadar, Kánya Géza, Sándor Jakabné, Benjung Ferenc és Nahocky Lajosné, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartest-

ület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1909. évi február hó 12.

A városi tanács.

4211—1909.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 6767—1909. sz. a. kelt leirata szerint a máv. igazgatóságát felhívta, hogy az állami és törvényhatósági új közutak építési céljaira szükséges kőanyagokra (terméskő, kavics, zuzalék) a múlt évben fennállott összes mérsékelt díjtételeket, a hirdetés mellőzésével, szolgálati úton, s 1909. évi január hó 1-től, visszavonásig, de legtovább 1909. évi szeptember hó 30-ig terjedő érvénnyel változtatlanul ujtassa meg.

Arad, 1909. évi február hó 12.

A városi tanács

441—1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A barackai állami szőlőtelep irodájában március 2-án d. e. 9 órakor nyílt árverésen eladatnak a következő termények és anyagok:

100 q. I. oszt. Rózsa burgonya.

1000 kéve nemes fűzvestző.

350 kgr. aszalt szilva.

5—10. q. ócska vas kiselejtezett leltári tárgyakból.

180 klgr. szilvaiz.

A ménesi m. kir. vincellériskola igazgatósága.

858

Uj építő-iroda.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy eddigi alkalmaztatásomból kilépve,

Aradon, Deák Ferencz-utca 25. szám alatt építési- és építőmesteri-irodát nyitottam.

14 év alatt a legnagyobb helyi építő cégeknél szerzett tapasztalataimnál fogva azon feladatok helyzetben vagyok, hogy a n. é. építő-közönségnek legkényesebb igényeit és igényeit kiélgeztetni tudom.

Elvállalok a magas építkezés terén előforduló bármily, a jelenkor követelményeinek megfelelő tervet és költségvetések elkészítését, mindennemű új építkezések, átalakítások és javítások szakaszeri kivételét.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Fábián József, építész és építőmester.

FÁJ A FEJE?

Miért nem használja

Rozsnyay fejfájás elleni tablettáját.

Egyszeri próba elegendő.

1 doboz 6 darab tablettával 1 korona.

Fagydagamatok

2—3 nap alatt gyógyulnak, de csak akkor, ha a valódi

Rozsnyay-féle fagybalzsamot

Dr. Kepess receptje szerint alkalmazzák.

Ára 70 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárán

371

Arad, Szabadság-ter.

PAGLIANO-SYRUP

Legjobb vértisztító szer

ERNESTO PAGLIANO professor Nápolyban.

Calata S. Marco 4.

488

Bevezetve a hivatalos olasz gyógyszerkönyvbe. **Kitüntetve** a gyógyszerészeti kiállításon 1894-ben, a Hygienikus kiállításon 1900-ban és majlandi nemzetközi kiállításon 1906-ban az **aranyéremmel**.

Üvegekben, dobozokban (poralakban) valamint comprimált táblákban (pixulak) minden nagyobb gyógyszerárán kapható

Kérje mindég Ernesto Pagliano, Nápoly védjeggyel. Megrendelés vagy tudakozódás miatt tessék Real-Apotheka Sokrate Brachetti-Ala (Sádtírol) fordulni.

Kiadóhivataloknál teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódandó körük a hirdetés alatt levő számokra hivatkoznak.

Am apró hirdetések előre fizetendőek.

Hirdetéseket felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden sor egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 6 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 sorig 60 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Intelligens

özvegy, 42 éves római katolikus iparos, jól menő üzlettel, nősülni óhajt. Hozzáillő nőt, nem baj, ha öregebb is, keres. valláskülönbség nélkül. Hozományra ép nem reflektál. Cím e lap kiadóhivatalában.

788

Zsinagóga épület

II. emeletén 4 szobából (fürdőszobával és mellékhelyiségekből álló lakás május 1-re kiadó.

920

Ajánlkozik

csinos, ügyes házileány papirkereskedésbe, bazárba, vagy trafikba. Cím: Deák Ferenc-utca 38. sz., ajtó 3.

922

Csinosan berendezett

vegyeskereskedés trafik- és ital-méréssel, élelőforgalmu helyen eladó. Bővebbet Gross Herman, Petőfi-utca Arad.

923

Intelligens uriemberek

múltányos áron étkezhetnek. Bővebbet Deák Ferenc-utca 15 sz., ajtó 1.

891

A Teleky-utca 4. sz. ház

szabad kézből eladó. — Bővebbet ugyanott.

890

Egy sarokház üzlethelyiséggel

eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

916

Bejáró nevelőnő

gyermekek mellé kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

914

Ajánlkozik

cukrászdába, boltileánynak 19 éves csinos, ügyes, házias nevelésű leány. Cím: Deák Ferenc-utca 38. ajtó 3.

921

Kiadó

május 1-re egy ujonnan elkészült 5 méter széles utcai portáléval, 2 nagy kirakattal ellátott és átalakított üzlethelyiség Deák Ferenc-utca 39. szám alatt, értekezhetni ugyanott, vagy Angele Mátyás üzletében, Szabadság-tér 16. szám.

875

Jó házi koszt

jutányos árban kapható. Havi vagy heti abonánsok elfogadtatnak. — Krebsz Károlyné, Kossuth utca 22. szám alatt.

912

Három szobából

és mellékhelyiségekből álló földszinti utcai lakás kiadó. Hasszinger utca 4.

919

Katóságilag engedélyezett

kiadás könyvek, papíráruk és írószerekben üzletelhelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca.

173

Ügyes, hiszia, gyorskező

mosonó ajánlkozik házakhoz. Címe Nikolits Szilárdné, Edelspacher-utca 11.

860

Eladó

emeletes ház a József főherceg-uton pincével és a Körutig terjedő telekkel. Bővebbet Dr. Szathmáry Béla ügyvédtől.

881

Szentbernáthegyi

faj- és tenyészképes nőtény kutya elköltözés miatt eladó. Cím: F. G. Arad, Vécsey- és Választó-utca sarok.

911

Kiadó

Mikes K.-utca 9. sz. alatti házban 2 szoba, konyha, minden hozzátartozóval május 1-re.

892

Eladó ház

Flórián-utca 7. számú. Bővebbet ugyanott.

513

Ujonnan épült ház

3 lakással György-utca 94/a szám alatt elköltözés miatt eladó. Tudakozódni ugyanott.

828

Kiadó üzlet

Boros Béni-tér 8 szám alatt május 1-re.

855

Az új bortörvény által előírt

bornyilvántartási izek és könyvek, melyek vezetése minden bortermelőre, borkereskedőre, vendéglőre, egyszerűen minden boreladással foglalkozó pincetulajdonosra kötelező, legjutányosabban kaphatók ivenkint vagy bekötve Kerpel Izso könyv- és papirkereskedésében, Aradon. Vidéki megrendelések azonnal elintéztet nyernek. Telefon 385. sz.

262

Tulzsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírárukat beszerzési áron alól kiadatok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511.

291

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Eladó ház.

Aradon, Wesselényi-utca 19. szám alatti ház és telek eladó. Bővebb felvilágosítás Kemény Szilárd gazdasági egyesületi titkárnál szerezhető.

852

1030—1909

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi ministerium 107232 1908. sz. alatt kelt következő rendeletet intézte Arad sz. kir. város közönségéhez, a bort, sört vagy más szeszes italt tartalmazó lezárt és az 1907. évi V. törvények 23. §-ának második bekezdése értelmében a hitelesítési kötelezettség alól kivett palackokat illetőleg az idézett törvény 29-ik §-a alapján a m. kir. belügyministerrel és az 1893. évi XXXIV. törvények alapján Horvát-Szlavon és Dalmátországnak bánjával egyetértőleg a következőket rendelem.

I §

Bort, sört vagy egyéb szeszes italt tartalmazó zárt palack csakis a tartalmazott ital törvényes ürmértékben kifejezett mennyiségének megjelölésével és az ezen megjelölés helyességeért felelős árusító nevének és lakhelyének megnevezésével ellátva hozható forgalomba.

Felelős árusítónak ezen rendelet vonatkozásában az tekintetik, aki bort, sört vagy egyéb szeszes italt tartalmazó zárt palackot a részlet (detail) kereskedésben közvetlenül a fogyasztónak elad vagy ennek részére eladásra készletben tart. A gyáros vagy nagykereskedő csak abban az esetben tekintetik árusítónak, ha a bort, sört vagy egyéb szeszes italt tartalmazó zárt palackot a részlet (detail) kereskedés körében ő maga közvetlenül adja el a fogyasztónak.

II §

Aki a részlet (detail) kereskedésben közvetlenül a fogyasztónak bort, sört vagy egyéb szeszes italt az előző szakasz rendelkezései ellenére zárt palackokban a tartalmazott mennyiség megjelölése nélkül árusít az 1893. évi XXXIV. törvények 4. §-ába ütköző és a szerint büntetendő kihágást követ el.

Aki a részlet (detail) kereskedésben az előző szakasz rendelkezéseinek megfelelő mennyiség megjelöléssel ellátott oly zárt palackokban bort, sört vagy egyéb szeszes italt árusít zárt palackokban bort, sört vagy egyéb szeszes italt árusít közvetlenül a fogyasztónak, a melyeken a feltüntetett mennyiség a tényleges tartalomnak még nem felel s a melyekről tudta vagy rendes kereskedői gondosság mellett tudnia kellett, hogy az azokon feljegyzett mennyiség a feltüntetett tartalomnak meg nem felel: az az 1893. XXXIV. t. czik. 5 §-ába ütköző és a szerint büntetendő kihágást követ el.

Nem forog fenn a kihágás tényálladéka abban az esetben, ha a bort, sört vagy szeszes italt tartalmazó zárt palack töltése a feltüntetett mennyiségnek meg nem felel ugyan de, az a palack oly küldeményből való, melynek kifogás alá nem eső palackjaival ugy főméreteibe, mint össz benyomásban megegyezik s az ital utánmérése az árusítás előtt a dolog természete szerint kizártnak tekintendő. Erre nézve kétség esetében az illetékes kereskedelmi és iparkamara utján szakértők hallgatandók meg.

III §

Aki másnak cégével, nevével, jelével vagy védjegyével a tartály sérelme nélkül el nem távolítható módon ellátott palackokban mást mint az illető palackon megjelölt cég (termelő, gyáros, vállalat) eredeti dugaszolásában (lezárásban) levő terméket (gyártmányt) árusítja, ha cselekménye nem esik súlyosabb beszámítás alá, kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, amennyiben utolsó büntetése kiállása óta két év még nem telt el, kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

IV §

Az eljárás és ítélőhatal az ezen rendelet 3. §-ában megállapított kihágásra nézve is az iparhatóságok hatásköréhez tartozik.

V §

Ezen rendeletem 1911. január 1-én lép életbe.

Arad, 1909. évi január hó 14.

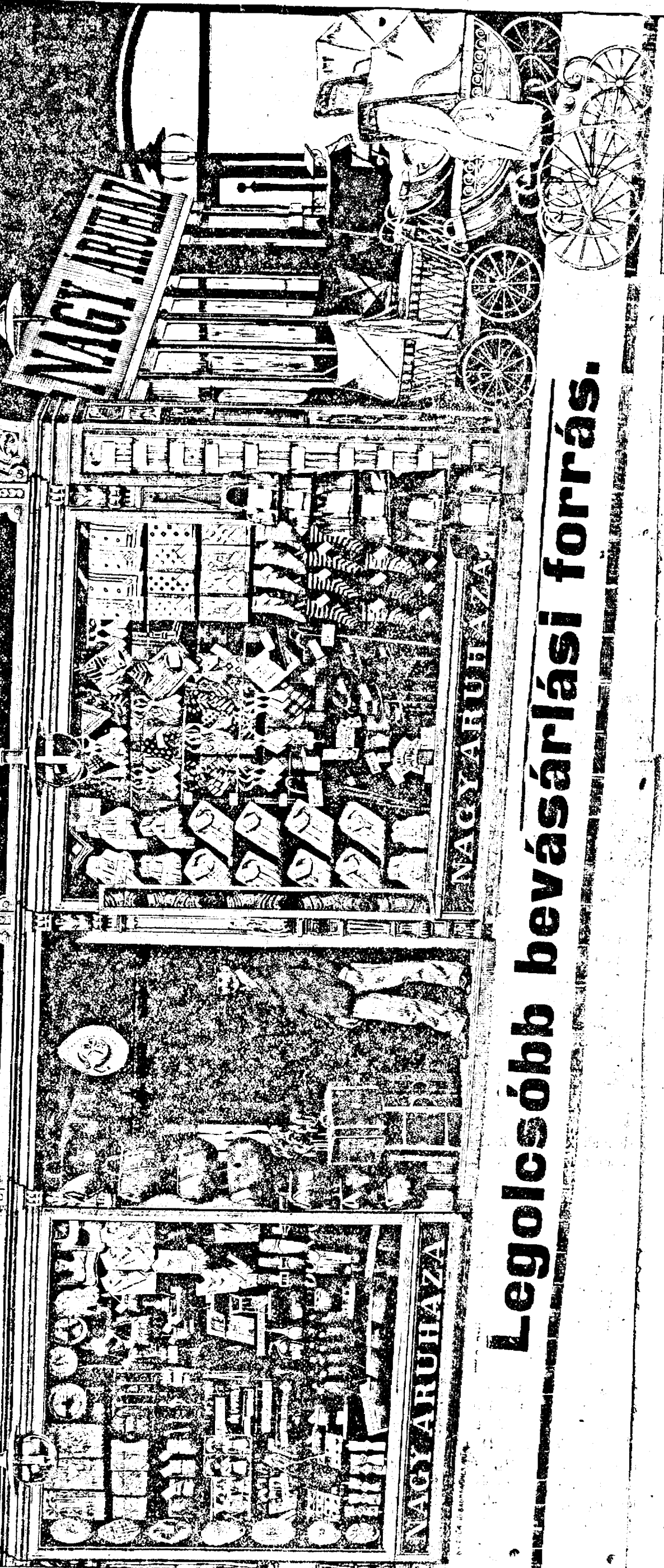
A városi tanács

NAGY ARUHÁZ

JÁTEK ÁRUK

FISCHER SIMON

DISZMÜ ÁRUK

Legolcsóbb bevásárlási forrás.